

Kongl. Maj:ts nåd.stadga angående
folkundervisningen med deri gjorda
ändringar och tillägg jemte andra
folkundervisningen rörande
författningar.

1865

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

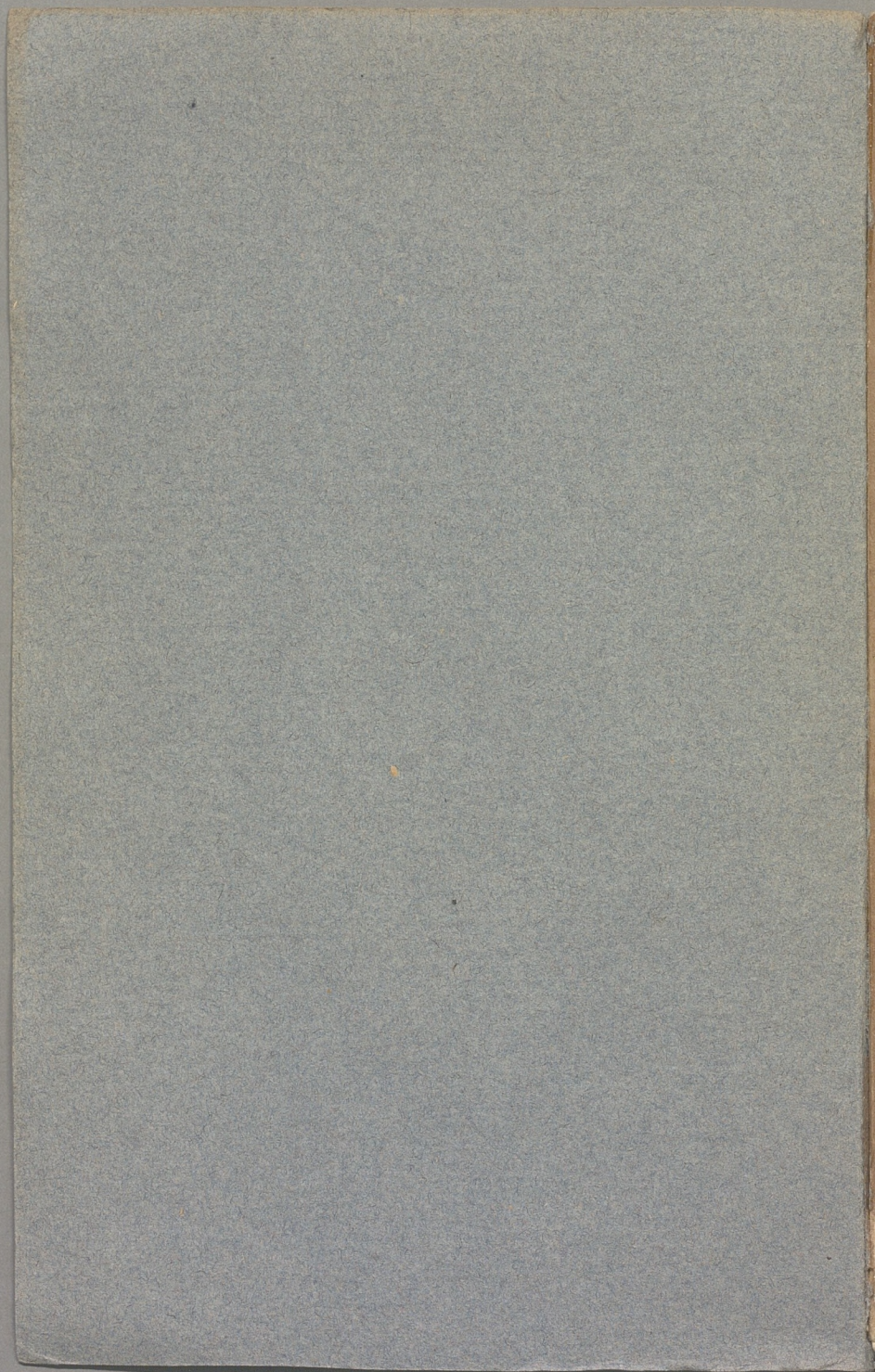
- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

1965

SAMLING AF KÖNIGL. FÖRORDNINGAR,
STADGÅNDEN N. N. 4.

*Samling
af
kongl.
stadg.
1842*

Kongl. Maj:ts nådiga Stadga

angående

Folkundervisningen

med

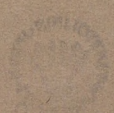
deri gjorda ändringar och tillägg

jemte

andra Folkundervisningen rörande

Författningar.

Pris: 75 öre.

18 Jan 1842

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
CHICAGO, ILL. U.S.A.

Kongl. Maj:ts nådiga Stadga

angående

Folkundervisningen

med

deri gjorda ändringar och tillägg

jemte

andra Folkundervisningen rörande

Författningar.

Stockholm, 1865.

P. A. Norstedt & Söner,
Kongl. Boktryckare.

Konigl. Preuss. Königl. Hof- und Staatsdruckerei

Handverzeichnisse

der in der Preuss. Provinz Posen vertriebenen

Polen- und Litauer-Vertriebenen

Verzeichnisse

Verlag von
J. Neumann, Neudamm
1861

Vi CARL JOHAN, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Gøthes och Wendes Konung, gøre weterligt: Sedan Wi, med assende å behoswet af förbättrade anstalter för Folk-undervisningen i Riket, och med ledning af de från wederbörande i Nåder infortrade uppgifter rörande förhållandet med barna-undervisningen inom församlingarna, under den 1 Februarii 1840 till Rikets då församlade Ständer aflåtit Nådig Proposition, innesfattande wiåa allmänna grunder för de till Folk-undervisningens befrämjande nödiga stadganden, jemte Nådig framställning om de för samma ändamål oundgängligen erforderliga anslag af allmänna medel; samt Rikets Ständer af sådan anledning under den 14 Junii påföljde år hos Dß i underdånighet anmält ett af dem upprättadt förslag till Lag om Folk-undervisningen i Riket, med underdånig anhållan, att, efter pröfning deraf och i den mon detta förslag funnes antagligt, Dß måtte tåckas låta i enslighet dermed allmän Författning i ännu utfärda, hwarjemte Rikets Ständer i underdånighet tillkännagifwit, hurusom de, dels till nödiga undervisningsanstalter för Lärares bildande för folk-skolorna samt till stipendier åt elever wid berörde bildningsanstalter, dels och till understöd för folkskolelärares aflönande inom de församlingar, som deraf kunna finnas i behof, anwisat wiåa uppgifna årliga anslag; så och efter det Wåre Befallningshafswande och Dom-Capittlen i Riket blifwit öfwer omförmåldte af Rikets Ständer i underdånighet öfwerlemnade förslag

hörde, hafwe Wi så wäl berörde förslag, som de derwid af wederbörande framställda erinringar, i Nådigt öfwerwägande tagit och, med hufwudsakligt gillande af hwad Rikets Ständer i ämnet hemställt, funnit för godt i Nåder påbjuda och stadga, som följer:

§. 1.

1:o. I hwarje stads-församling och hwarje socken på landet bör finnas minst en, helst fast, skola med wederböriligen godkänd lärare: såsom undantag härifrån, må dock twänne eller flera till samma pastorat hörande stads-församlingar eller socknar på landet kunna sig om en skola förena, der en ringare folkmängd och öfriga förhållanden en sådan förening påfalla.

2:o. Der medellöshet eller lokala förhållanden hindra inrättandet af fast skola, må tills vidare barna- undervisningen besörjas i flyttbara skolor med en eller flera behörigen godkände lärare. Sådana flyttbara skolor böra således inrättas der, uti ett widsträcktare pastorat, åttfilliga byar, hemman, torp eller lägenheter äro från den fasta skolan så aflägsna, att hinder för deß begagnande för många af församlingens barn uppkommer.

3:o. Lärares anskaffande och folk-skolors inrättande bör sättas i werket inom fem år ifrån denna Förordnings utfärdande; kommande det att bero af församlingarna sjelfwa, i samråd med Skolstyrelserna, att bibehålla redan antagne skol-lärare, dock med förbindelse för dem att bibringa de här nedan bestämde kunskaper.

§. 2.

1:o. För hwarje skol-distrikt, bestående antingen af en stadsförsamling eller socken på landet med en

eller flera skolor, eller af tvåanne eller flera stads-för-samlingar eller socknar, hvilka sig om en skola förenat, skall finnas en Skolstyrelse, hvilken utgöres af Kyrkoherden eller den Prestman, som hans ställe företräder, såsom Ordförande och ansvarig för det protocoLL, som wid Styrelsens sammanträden föres, samt någre af församlingen walde, inom skol-districtet boende ledamöter. Af församlingarna må bero att wälja Skol-styrelsens ledamöter för beständ eller obeständ tid, samt att, med deras begifwande, återwälja de afgående.

2:o. Skol-styrelsen skall hafwa inseende öfwer alla inom districtet inrättade folk-skolor, sorgfälligt wårda deras angelägenheter samt waka deröfwer, att under-wisningen samwetsgrant besörjes och flitigt begagnas.

3:o. Skol-styrelsen uppgöre för de under des upp-sigt stående skolor ett reglemente, hvilket bör bestäm-ma underwisingsmethoden, disciplinen och hwad mera till skolornas behöriga wård och förwältning hörer. Detta reglemente skall dock alltid underställas wederbö-rande Dom-Capitels pröfning och godkännande, innan det må såsom gällande anses. Erforderliga jemknin-gar eller rättelser uti ett sålunda godkändt reglemente må likaledes, enligt Skol-styrelsens förslag, kunna med Dom-Capitlets begifwande widtagas.

§. 3.

Hwarje skol-district åligger anskaffa och underhålla tjenliga rum för de folkskolor, som inom districtet fin-nas eller blifwa inrättade. I kostnaden härtill skola alla inom districtet boende deltaga, efter de grunder, som inom orten följas i fråga om kyrkobyggnad, så framt ej annorlunda derom öfwerenskommes; beroende det af församlingsboerne sjelfwe att, der fast skola in-rättas, efter sig företeende omständigheter bestämma des

läge, dock helst nära intill Ordförandens i Skolstyrelsen bostad, för att lätta hans uppsigt öfver skolan.

§. 4.

1:o. Wederbörligen, enligt denna Författnings föreskrift, examinerad och antagen skol-lärare åtnjute i årlig lön minst sexton tunnor spannmål, hwaraf åtta tunnor erläggas in natura, hälften i råg och hälften i det eller de andra sädesslag, i hwilka krono-tionden inom orten utgår, men de öfriga åtta tunnorna alltid betalas med penningar till ett bestämdt belopp af Femtiotre R:dr 16 sk. Banco.

2:o. Skol-läraren skall ock af församlingen förjes med tjenlig bostad och nödigt bränsle. Afwenledes bör åt honom anaffas sommarbete och wintersoder för en ko, eller ock, der lokala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst wärdet af två tunnor spannmål af förnämde sädesslag i ersättning lemnas.

3:o. Defutom bör, så widt sig göra låter, ett lämpligt jordland ställas till skol-lärarens disposition, dels till brukning för eget behof af jordfrukter, dels för att lemna tillfälle till underwisning i trädplantering och trädgårdsffötsel.

4:o. För att bereda tillgång till lärarnes sålunda bestämda aflöning, bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst två och högst sex skillingar Banco af hwarje skattfyllig person i församlingarna utgöras, dels en afgift erläggas för hwarje barn, som begagnar folk-skolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigwården, eller hwilkas föräldrar för medellöshet erhålla affortning å de årliga krono-utfyllberna; dock ware det åt församlingarna sjelfwa öfwerlemnadt, att närmare bestämma nämnde bidrag och afgifter. Om dessa icke uppgå till det för skol-

lärarnes aflöning erforderliga belopp, skall det åligga församlingarna att det som brister sammanskjuta, efter de i 2:dra Art. Bewillnings-förordningen bestämde grunder, så wida ej annan öfwerenskommelse härom träffas. Och skola alla dessa bidrag och afgifter uppbåras på fått inom hwarje församling öfwerenskommes, och inlevereras till församlingens skol-cassa, för att till ändamålet användas.

5:o. Derest någon församling är af fattigdom urståndsatt att sjelf till ofwannämnde minimi-belopp skol-läraren aflöna, må den genom wederbörande Lands-höfding och Biskop till Kongl. Maj:t ingifwa underdånig ansökning om understöd af de till detta ändamål anslagna statsmedel; och kommer sådant understöd, sedan behofwet deraf blifwit af bemälda Embetsmyndigheter behörigen undersökt och witsordadt, att, i den mon tillgångarna medgifwa, i Råder bewiljas; hörande dock hwarje församling, som sökt och fått sig sådant understöd tillagdt, innan den får detsamma lysta, hafwa wisat, att den gått i författning om ett ändamålsenligt ordnande af sitt skolverk.

6:o. De kostnader, hwilka för skolors underhållande och lärares aflöande åligga församlingarna, böra utgöras gemensamt af hwarje skol-district för alla inom districtet befintliga fasta och flyttbara skolor, så wida ej annorlunda derom öfwerenskommes.

§. 5.

1:o. Så wäl i Huswudstaden, som i hwarje Stiftsstad, bör af Dom-Capitlet beredas tillfälle för dem, som wilja egna sig åt folk-lärare-kallet, att i ett seminarium erhålla underwisning och öfning i de till detta kall hörande ämnen.

2:o. För hwarje sådant seminarium förordne Dom-Capitlet en dertill skicklig Föreståndare, hwilken bör

handleda och undervisa blifwande skollärare, samt wid intagning och afgång dem förhöra; hwarjemte Dom-Capitlet bör åt skollärare-eleverne bereda tillfälle att erhålla undervisning i kyrkosång och enkel gymnastik, samt att uti någon folk-skola erhålla practisk bildning för skollärare-kallet. Dom-Capitlet äge att, på sätt lämpligast pröfwat, mellan dem, som hafwa befattning med skollärare-elevernes bildning, fördela det åt hwarje seminarium anwifade årliga anslag, eller att dessa befattningar hos en person förena, så wida han till dem alla äger erforderlig sfiicklighet. Seminariis-Föreståndare åtnjute enkel presterlig tienstårsberäkning, till uppmuntran för sfiiclige män att denna befattning emottaga.

3:o. Dom-Capitlet äligge att närmare bestämma hwad som rörer skollärare-elevernes ändamålsenliga bildning, i hänseende till undervisningstiden inom seminarium, pröfningar, m. m., samt att öfwer undervisningens behöriga gång föra en noggrann uppsigt.

4:o. Ingen må till elev i ett skollärare-seminarium antagas, som icke företett tillförlitligt betyg om god frejd och en anständig wandel, samt wid af Föreståndaren anställdt förhör befunnits kunna med sårighet läsa innantill Swenskt och Latiniskt tryck, skrifwa, räkna quatuor species i hela tal, samt kunna utantill Luthers lilla Cateches med den antagna förklaringen och äga försvarlig kännedom af Bibliska Historien. Den, som finnes behäftad med något sådant kroppsligt fel, som gör honom till skollärare-kallet ofsiickl, må ej till elev antagas.

5:o. Stipendier böra till ett belopp af dels 50 Riksdaler, dels 33 Riksdaler 16 ff. Banco, af Dom-Capitlet utdelas åt behöfwande och sfiiclige skollärare-elever för en tid af ett år, hwilken dock må ytterligare kunna med ett halft eller helt år förlängas; hwarwid tafttages, att, der behöf och sfiicklighet äro lika, den

elev till åtnjutande af stipendium må äga företräde, som af någon särskild församling blifwit till intagning i seminarium anmäld med wilkor att, efter genomgången läro-curs, anställas wid en inom samma församling beslutad eller inrättad folk-skola.

6:o. Den, som stipendium i seminarium åtnjuttit, ware förbunden att, efter fulländad läro-curs, minst för 3:ne år antaga skol-lärare-befattning, då en sådan inom ett halft år efter hans afgång ifrån seminarium honom af wederbörande erbjudes; warande den, som brister i denna förbindelses uppfyllande, pligtig att återbetala de uppburna stipendii-medlen, hwilka i sådant fall komma att en amman seminarii-elev tilldelas.

§. 6.

1:o. Wid folk-skole-lärares antagande fästes i första rummet afseende å deras gudskruktan och sedliga wandel. Derjemte skall hwar och en, som will anses behörig att söka lärare-befattning wid folk-skola, antingen han genomgått seminarium eller icke, så framt han icke företer fullständigt, före denna Författnings utfärdande afgifwet betyg om erforderlig insigt i alla nu förefrisna ämnen ifrån Wexelunderwisinges-Sällskapets i Stockholm inrättade Normal-Skola, hafwa afslagt prof, anstaldt af seminarii Föreståndare, i närvaro af någon Dom-Capitlets ledamot, och, enligt deröfwer af Seminarii-föreståndaren utfärdadt och af nämnde Dom-Capitels-ledamot påtecknad betyg, äga full färdighet uti innanläsning, rätt- och wälfrisning, samt fullgiltig insigt och ådagalagd färdighet att underwisa i följande ämnen: Catechesen, Bibliska Historien, Physisk och Politisk Geographi i såder öfwerfigt, Fäderneslandets Historia och hufwuddragen af allmänna Historien, Räknekonsten, så wäl theoretiskt som praktiskt, till och med sammansatt Regula de tri uti hela och brutna tal, all-

männna begreppen af Geometri och Linear-teckning, samt Naturläran; äfvensom han bör äga kännedom af Wexel-undervisnings-methoden, och skicklighet att undervisa uti enkel Gymnastik samt uti Kyrkoång, åtminstone med begagnande af i jednare tider dertill uppfunna hjälpmedel; hwarförutan den, som söker förenad skol-lärare-och flockare-beställning på landet, skall innehafwa den flockare på landet ålagda kännedom och färdighet uti vaccination och åderlätning. I de betyg, hwilka wid afgången ifrån seminarium utfärdas, böra gradationerna af den examinerades ådagalagda skicklighet utmärkas med uttrycken: godkänd, med beröm godkänd och berömlig.

2:o. Wid tillsättandet af lärare i folk-skola förfares sålunda, att, sedan ledigheten blifwit genom officiella Tidningen trenne gånger kungjord och de sökande inom sextio dagar ifrån ledighetens första kungörande sina ansökningar till Skol-styrelsen ingifwit, denna på förslag uppförer trenne af de sökande i den ordning de genom gudsfruktan, sedlighet, kunskaper och skicklighet att undervisa anses förtjente att komma i åtanke. I fall mindre än trenne kompetente sökande sig anmält, warde lika lång ansökningstid å nyo utsatt och kungjord, så wida ej skol-styrelsen och församlingen gemensamt förklara sig åtnöjas med wal mellan twänne sökande, eller med den, hwilken såsom ensam sökande sig anmält. Mellan de på förslag uppförde anställas därefter wal af församlingens i sockenstämma samlade röstägande ledamöter, hwarwid rösterna beräknas likasom wid flockarewal, och Ordförandens i Skol-styrelsen röst gäller lika som Kyrkoherdes wid flockare-wal. Öfwerolagligheter, begångna wid förslags uppsättande eller wid wal af lärare, må beswär i Dom-Capitlet anföras inom den tid, som för beswärs anförande öfwer flockarewal iakttagas bör; och må Dom-Capitlets utslag kunna i wanlig ordning hos Kongl. Maj:t öfwerlagas.

Förordnande för wederbörligen antagen lärare utfärdas af Skol-styrelsen, utan lösen.

3:o. Af Dom-Capitlets pröfning må bero, huru-wida lärare-tjenst i folk-skola må med någon presterlig befattning förenas. Sådan förening må dock ej tillåtas i andra fall, än då båda de förenade befattningarna kunna af en och samma person behörigen skötas.

4:o. Likaledes må, med Ryrkoherdens och församlingens bifall, lärare-befattning i folk-skola kunna med klockare-tjenst förenas; hörande i sådant fall den, åt hwilken dessa förenade befattningar blifwit uppdragna, i första rummet egna sin tid och sina krafter åt skol-lärare-kallet, samt, så widt nödigt pröfwas, genom sarskild, med Ryrkoherdens och församlingens samtycke utsedd persons biträde, uträtta förefallande, till klockare-befattningen hörande göromål. Den, som innehafwer de förenade skol-lärare- och klockare-tjensterna, uppbäre de för båda tjensterna anslagna löner oaffortade, så wida de ej tillsammanräknade öfwerstiga wärdet af 50 tunnor spanmål. Om åter båda lönerna tillsammans öfwerstiga detta belopp, må det stå församlingen fritt att å skol-lärare-lönen öfwerskottet afdraga. I båda fallen ware skol-läraren förbunden att sjelf sin medhjelpare i klockare-tjenstens bestridande aflöna.

§. 7.

De kunskaps-ämnen, hwilka enligt 6 §., 1 mom. fordras af den, som till lärare i folk-skola skall kunna antagas, utgöre ock föremål för undervisning i sådan skola. De skolbarn, hwilka af fattigdom hindras att undervisningen längre tid begagna, eller sakna erforderlig fattningsgäfwa att förwärfwa det fulla kunskaps-mått, som undervisningen erbjuder, böra, då de lemna skolan, åtminstone hafwa inhemtad nödig kunskap i följande ämnen:

- a) ren och flytande innanläsning af Swenska språket, så Latinsk som Swensk stil;
- b) Religionskunskap och Biblisk Historia, till den grad, som erfordras för att kunna hos Presterskapet börja den egentliga Nattwardsläsningen;
- c) Kyrkofång, med undantag för dem, som dertill sakna allt anlag;
- d) skrifwa; och
- e) de fyra Räknesätten i hela tal.

Skol-styrelsen äge att bestämman den skillnad, som i hänseende till kunskaps-fordringarna lämpligen må göras mellan gofår och flickor.

§. 8.

1:o. Hwarje församling ege att i samråd med Skol-styrelsen bestämman den ålder, wid hwilken barnens skolgång bör taga sin början: dock bör denna ej uppskjutas längre än till slutet af det nionde året, men öppet lemnas hwarje barn, hwars förälbrar eller målsmän det åstunda, att före denna ålder sig af skol-undervisningen begagna.

2:o. På tider, som af Skol-styrelsen bestämmas, böra offentliga förhör med barnen i hwarje skola anställas, wid hwilkas slut lämpliga belöningar, så widt tillgångar dertill finnas, må tilldelas de barn, som genom flit, skicklighet och ett godt uppförande sig utmärkt.

3:o. Alla i skol-åldern warande barn böra i skolan sig inställa, med undantag endast af dem, som blifwit af förälbrar och målsmän anmälda att underwisas hemma, eller wid något offentligt Vårwerk, eller i någon, på fätt här nedanföre stadgas, med wederbör- lig tillåtelse inrättad enskild skola. De, som åttjuta underwising hemma, skola dock, antingen wid de all-

männa skol-förhören, eller wid särskilda af skol-läraren eller Presterskapet med dem anställda förhör, undergå pröfning, för att utröna, huruvida den undervisning, hwilken de hemma erhålla, i noggrannhet och omfattning någorlunda motsvarar den, som i skolan meddelas; börande, om ett annat förhållande bestimmes ägarum, ordentlig skolgång dem åläggas.

4:o. De barn, hwilkas föräldrar eller målsmän icke äga tillgång att bekosta barnens kläder och underhåll wid skolan, böra genom Församlingens fattigwård härutinnan understödjas. Sådana barn, äfwen som de, hwilka antingen genom för långt afstånd, eller genom en oblid årstid, hindras att skolan alla dagar besöka, må, sedan de inhämtat färdighet uti innanläsning, äga frihet att blott en eller twenne gånger i hwarje wecka skolan bewista, likwäl endast under det förbehåll, att deras föräldrar eller målsmän gjort sig kände för sedlighet, skicklighet att uppfostra barnen och sorgfällig wård om deras undervisning. Hwarje husbonde skall tillse, att deß tjenstehjons eller underhafwandes barn icke blifwa lemnade utan nödig undervisning.

5:o. I den händelse föräldrar eller målsmän skulle tredskas att efterkomma de föreskrifter, hwilka i afseende på barnens skolgångs-skyldighet blifwit meddelade, skola de tredskande undergå warningar af Presterskapet och, der ej sådant hast åsynstad werkan, af Kyrko-Råd, eller annan Communal-Styrelse, så framt en sådan frändes warder inrättad. Om deßa warningar förblifwa fruktlösa, må barnen kunna ifrån föräldrarna skiljas och till wårdande åt andra personer öfwerlemnas, samt kostnaden för barnens underhåll, jemte skol-afgifterna, hos föräldrarne eller målsmännen i laga ordning utmätas.

6:o. Ordföranden i Skol-styrelsen upprätte och meddele hemälde Styrelse twenne gånger om året noggranna förteckningar å de barn inom skol-districtet, hwil-

fa under det senast förflutna halfwa året i skol-åldern inträdt.

§. 9.

1:o. Skol-styrelsen äge att, i samråd med församlingen, bestämma de tider af året och de timmar å dagen, då undervisning, ware sig i fasta eller flyttbara skolor, skall meddelas, med iakttaget afseende å de förhållanden, som å en del orter kunna göra en mera vidsträckt hemläsning nödig; äfvensom att utstaka de rotar, i hvilka församlingen, med afseende på undervisningen i flyttbara skolor, lämpligast må fördelas.

2:o. Lärarne i de flyttbara skolorna böra under den tid, som är bestämd till skolans hållande i en af Rotarna, så widt sig göra låter, stundom besöka äfwen de öfriga, i den ordning Skol-styrelsen bestämmer, för att derstädes, wid utsatta förhör, kunna utröna, huruvida läsningen äfwen under deras frånvaro behörigen fortgått.

§. 10.

1:o. Presterskapet utöfwe en sorgfällig uppsigt i synnerhet öfwer Religions-undervisningen i folk-skolorna. Församlingens Lärare skola fördenckfull, så wäl i de fasta som flyttbara skolorna, flitigt och så ofta deras öfriga embetsåligganden medgifwa, sig infinna, efterhöra och undersöka huru detta skolans wigtigaste kunskapsämne af skol-läraren bibringas, gifwa honom, der det tarfwas, upplysningar och råd, samt sjelfwe genom undervisning, förklaring och tillämpning göra de heliga lärorna leswande i barnasinnnet.

2:o. För underhållandet af de i skolan förwärfwade kunskaper och synnerligen för besämmandet af en sann christelig bildning, bör, helst under den tid af året, då ledighet ifrån skolan gifwes, skol-läraren, under

inseende och med biträde, der så ske kan, af församlingens Presterskap, på Söndagarne meddela underwisning och anställa förhör med den ungdom, som utgått från skolan. För samma ändamål äligge det och Presterskapet att uppmuntra till inrättande och begagnande af Socken-bibliothek, samt att dertill tjenliga böcker föreslå.

§. 11.

1:o. Skulle någon skol-lärare befinnas ofskicklig till förrättande af sin tjenst, eller ådagalägga ett sådant uppförande, att han ej bör såsom lärare längre bibehållas, må Skol-styrelsen äga att, efter föregången, i Skol-styrelsens protocoLL intagen, men fruktlös befunnen warning, honom ifrån deß besattning såsom skol-lärare och dermed följande lön skilja, samt denna widtagna åtgärd hos församlingen anmäla.

2:o. Då skol-lärare, som sin tjenst oförwitligt förestått, genom ålderdom eller sjuklighet är urståndssatt att den ytterligare bestrida och af detta skäl måste entledigas, må det bero af församlingens och Skol-styrelsens pröfning att, i mon af hans behof och af den längre eller kortare tid han tjenstgjort, större eller mindre del af den utaf församlingen anslagna lönen såsom pension honom tilldela.

§. 12.

1:o. Önskar någon inrätta enskild skola till underwisnings meddelande åt dem, som deraf wilja sig begagna, göre anmälan derom hos districtets Skol-styrelse, hwilken icke äger förwägra skolans inrättande, så framt personen är wälfrejdad och befinnes äga den skicklighet, som för underwisnings meddelande erfordras; börande dock en sådan skola, hwad underwisning och ordning angår, stå under Skol-styrelsens inseende.

2:o. Skolor, som på enstildes befohning äro eller frandeles kunna blifwa inrättade, ware äfwen under Skol-styrelsens uppsigt; dock må ej någon rubbning ägarum i de wiffkor, som wid deras stiftelse äro förefrifna. Skol-styrelsen ware likwäl obetaget, att i afseende på dessa skolors inrättning eller förvaltning widtaga sådana, emot stiftarens bestämde förefrist icke stridande, jemfningar eller förändringar, hwilka kunna pröfwas lämpliga för underwisningens ändamålsenliga ordnande, i enlighet med hwad i denna Författning finnes stadgad.

§. 13.

1:o. Biskopen och Dom-Capitlet i hwarje Stift åligge att, i förening med den dem i allmänhet anförtrodda wården om Underwisnings-werken, föra en sorgfällig uppsigt öfwer anstalterna för folk-underwisningen samt waka öfwer deras ledning och utweckling till uppnående af deras wigtiga bestämmelse.

2:o. Hwarje Skol-styrelse ingifwe årligen till Dom-Capitlet berättelse om förhållandet med folk-underwisnings-anstalterna inom skol-districtet; och åligge det Dom-Capitlet att, med ledning af dessa berättelser, hwart tredje år till Kongl. Maj:t insända underdånigt utlåtande öfwer folk-underwisningens tillstånd inom Stiftet, med alla till upplysning derom lädande uppgifter.

§. 14.

Skulle å en eller annan ort särskilda hinder möta för tillämpningen af de förefrifter, som i denna Författning finnas meddelade, må dessa hinder underställas mederbörande Dom-Capitel, som, dereft det anser undantag från de gifna förefrifterna af omständigheterna påfallas, äger att derom hos Kongl. Maj:t göra underdånig anmälan.

Slutligen wilje Wi härmed i Nåder uppmåna Våre trogne underfåtare, att med nit och beredwillighet befrånja verkställigheten af detta Vårt allmänna Påbud och ernåendet af det dermed åsyftade wigtiga åndamål, det uppwerande slågtets danande till Christelige och gagnelige samhållsmedlemmar, dertill Wi och i fråmsta rummet råkne på en omsorgsfull medwerkaf af Rikets Presterskap. Det alle, som wederbör, hafwe sig hørfsammelige att esterråttå. Till yttermera wiþo hafwe Wi detta med Egen hand underskreiwit och med Vårt Kongl. Sigill bekråftå låtit. Stockholms Slott den 18 Junii 1842.

CARL JOHAN.

(L. S.)

S. GRUBBE.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,

angående föråndrad lydelse af 3 § i Kongl. Stadgan om folkunderwisingen i Riket den 18 Juni 1842;

Gifwen Stockholms Slott den 29 Maj 1850.

Wi OSCAR, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Gøthes och Wendes Konung, gøre weterligt: att Wi, i anledning af Rikets Stånders derom gjorda underdåniga framställning, funnit godt att å 3 § af nådiga Stadgan om folkunderwisingen i Riket den 18 Juni 1842 gifwa följande föråndrade lydelse:

§ 3.

"Swarje skoldistrikt åligger anskaffa och underhålla tjenliga rum för de folkskolor, som inom distriktet finnas eller blifwa inråttade. Kostnaden hårtill skall, der ej annorlunda öfwerenskommes, af alla inom distriktet boende utgøras efter

de grunder, som inom orten följäs i fråga om kyrkobyggnad utan afseende å den befrielse från sådan byggnad, som efter privilegier och särskilda stadganden i wijsa fall eger rum; och böra werf och lägenheter, som äro från kyrkobyggnad befriade, i kostnaden för skolor, så widt den efter hemmantal utgår, deltaga i mån af den rösträtt dem wid sockenstämma, i jemförelse med hemman, tillkommer; beroende det af församlingsboerne sjelfwe att &c."

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsammeligen att efterterätta. Till yttermera wijsa hafwe Wi detta med egen hand underskrifwit och med Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 29 Maj 1850.

OSCAR.

(L. S.)

P. GENBERG.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,

angående förändrad lydelse af 1:a, 4:e, 5:e och 6:e §§ i
Kongl. Stadgan om Folkundervisningen i Riket
den 18 Juni 1842;

Gifwen Stockholms Slott den 29 September 1853.

Wi OSCAR, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Götthes och Wendes Konung, göre weterligt: att Wi, i anledning så wäl af Rikets Ständers gjorda underdåniga framställningar om ändringar i Vår nådiga Stadga om Folkundervisningen i Riket den 18 Juni 1842, som af den erfarenhet, hwilken blifwit wunnen under den tid, nämnda Stadga varit gällande, funnit för godt att å 1:a, 4:e, 5:e och 6:e §§ af samma Stadga gifwa följande förändrade lydelse:

§ 1.

1:o. I hwarje stadsförsamling och hwarje socken på landet bör finnas minst en, helst fast skola, med wederbörligen wid ett Seminarium godkänd lärare; såsom undantag härifrån, må

dock twenne eller flera till samma pastorat hörande stadsförsamlingar eller socknar på landet kunna sig om en skola förena, der en ringare folkmängd och öfriga förhållanden en sådan förening påfalla.

2:o. Der medellöshet eller lokala förhållanden hindra inrättandet af fast skola, må tills vidare barnaundervisningen beörjas i flyttbara skolor med en eller flera på nyh omnämnda sått godkända lärare.

3:o. Der byar, hemman, torp eller lägenheter äro så aflägsna, att dit hörande barn icke utan svårighet kunna begagna den med sålunda godkänd lärare försedda skolan, må mindre skolor, fasta eller flyttbara, inrättas och förjes med lärare eller lärarinnor, på sått som nedanföre bestämes.

§ 4.

1:o. Wederbörligen, enligt denna Författnings föreskrift, wid Seminarium godkänd och sedermera wid folkskola anställd skollärare åtnjute i årlig lön minst Sexton tunnor spanmål, hwaraf Åtta tunnor erläggas in natura, hälften i råg och hälften i det eller de andra sådeslag, i hwilka kronotonden inom orten utgår, men de öfriga Åtta tunnorna alltid betalas med penningar till ett bestämdt belopp af Femtiotre Riksdaler 16 sk. banko.

2:o. Sådan skollärare skall ock af församlingen förjes med tjenlig bostad och nödigt bränse. Afwenledes bör åt honom anskaffas sommarbete och wintersoder för en ko, eller ock, der lokala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst wärdet af Två tunnor spanmål af förenämnde sådeslag i ersättning lemnas.

3:o. Debutom bör, så widt sig göra låter, ett lämpligt jordland ställas till skollärens disposition, dels till brukning för eget behof af jordfrukter, dels för att lemna tillfälle till underwisning i trädplantering och trädgårdskötsel.

4:o. För lärare eller lärarinnor i de mindre skolorna, om hwilka 1 § 3 mom. handlar, bestämes genom aftal mellan husfäderne i det område, för hwilket sådan skola inrättas, och i samråd med skolstyrelsens ordförande, en tillräcklig, i penningar eller lefnadsmedel utgående, aflöning, afwen som husrum, der så nödigt är.

5:o. För att bereda tillgång till de erforderliga aflöningsbeloppen bör, der ej andra medel härtill finnas, dels ett årligt bidrag af minst två och högst sex skillingar banko af hwarje skattskyldig person i församlingarne utgöras, dels en afgift

erläggas för hvarje barn, som begagnar folkskolan, med undantag af dem, som åtnjuta understöd af fattigwården, eller hwilkas föräldrar för medellöshet erhålla affortning å de årliga krono-utfyllderna; dock ware det åt församlingarne sjelfwe öfwerlemnadt att närmare bestämma nämnde bidrag och afgifter. Om dessa icke uppgå till det för skollärarnes aflöning erforderliga belopp, skall det åligga församlingarne att det, som brister, sammanskjuta, efter de i 2:dra Art. Bewillningsförordningen bestämda grunder, så wida ej annan öfwerenskommelse härom träffas.

6:o. Derest någon församling är af fattigdom urståndfatt att sjelf till öfwanstående minimi-belopp den examinerade skolläraren aflöna, må den, genom wederbörande Landshöfding och Biskop, till Kongl. Majt ingifwa underdånig ansöfning om understöd af de till detta ändamål anslagna statsmedel; och kommer sådant understöd, sedan behofwet deraf blifwit af bemälda embetsmyndigheter behörigen undersökt och witsordadt, att, i den mån tillgångarne medgifwa, i nåder bewiljas; hörande dock hvarje församling, som sökt och fått sig sådant understöd tillagdt, innan den får det samma lyfta, hafwa wifat, att den gått i författning om ett ändamålsenligt ordnande af sitt skolwerk.

7:o. De kostnader, hwilka för skolors underhållande och lärares aflönande åligga församlingarne, böra utgöras gemensamt af hvarje skol-distrikt för alla de inom distriktet befintliga fasta och flyttbara skolor, som äro försedda med behörigen wid Seminarium godkände lärare, så wida ej annorlunda derom öfwerenskommes.

8:o. Finnas inom distriktet endast sådana skolor, som äro försedde med nyh onnämnde lärare, uppbåras alla de i öfwanstående 5:te mom. upptagne afgifter och bidrag, på sätt inom hvarje församling öfwerenskommes, och inlevereras till församlingens skoltåga. Är tillika mindre skola, enligt 1 § 3 mom., inrättad, må för densamma användas skolafgifterna för de barn, som der njuta undervisning. De medel, som, till följd af denna §:s 6:te mom., kunna blifwa någon församling tillerkända, så icke för mindre skolas behof användas. Om fördelningen och användandet af alla öfriga folkskolan tillfallande inkomster må församlingen besluta.

9:o. För utbekommande af sådana resterande folkskoleafgifter, som, enligt här gifna föreskrifter, skola utgå, och hwarå reslängd är i sodenstämma uppläst och erkänd, skall handräkning genast, på skolestyrelsens begäran, af Kronofogde i orten

eller af städernas Grefutorer lemnas, så wida icke den till afgiften förbundne kan wisa qwitto å redan erlagd betalning.

§ 5.

1:o. Så wäl i hufwudstaden, som i hwarje stiftsstad bör af Dom-Kapitlet beredas tillfälle för dem, som wilja egna sig åt folkskolelärare-kallet, att i ett Seminarium erhålla undervisning och öfning i de till detta kall hörande ämnen.

2:o. För hwarje sådant Seminarium förordne Dom-Kapitlet en dertill skicklig Föreståndare, hwilken bör handleda och underrisa blifwande skollärare, samt wid intagning och afgång dem förhöra; hwarjemte Dom-Kapitlet bör åt skollärare- eleverne bereda tillfälle att erhålla undervisning i kyrkosång och enkel gymnastik, samt att uti någon folkskola erhålla praktisk bildning för skollärare-kallet. Dom-Kapitlet ege att, på sätt lämpligast pröfwas, mellan dem, som hafwa besättning med skollärare- elevernes bildning, fördela det åt hwarje Seminarium anwisdade årliga anslag, eller att dessa besättningar hos en person förena, så wida han till dem alla eger erforderlig skicklighet. Seminarit-föreståndare åtnjute enkel presterlig tjenstårsberäkning, till uppmuntran för skicklige män att denna besättning emottaga.

3:o. Dom-Kapitlet åligge att närmare bestämma, hwad som rörer skollärare- elevernes ändamålsenliga undervisning, förordna och tillse, att praktisk öfning i lärare-kallet förenas med theoretisk skicklighet, samt waka öfwer det sätt, hwarpå föreskrifna undervisnings-ämnen i Seminarium behandlas, och serfildt deröfwer, att bibel-läsning med tjenlig förklaring förekommer.

4:o. Ingen må till elev i ett skollärare-seminarium antagas, som icke företett mederbörande Kyrkoherdes betyg om god frejd och osörwitligt uppsörande, samt wid ett af Föreståndaren anstaldt förhör befunnits kunna med färdighet läsa innan swenstt och latinstt tryck, nöjaktigt redogöra för innehållet af ett läst stycke, ega god kännedom af Luthers Kateches och den antagna förklaringen, jemte dertill hörande bibelspråk, äfwen som af någon utförligare lärobok i bibliska historien, skrifwa god handstil, samt räkna de fyra räknelagen i hela och brutna tal. Före 18 års ålder må ingen intagas som elev i Folkskolelärare-seminarium, så wida icke, enligt mederbörande Consistorii pröfning och medgifwande, serfildta omständigheter kunna till undantag föranleda. Den, som finnes

behäftad med något sådant kroppsligt fel, som gör honom till skollärare-kallet ofskicklig, må ej till elev antagas.

5:o. Stipendier böra till ett belopp af dels 50 Riksdaler, dels 33 Riksdaler 16 sk. banko, af Dom-Kapitlet utdelas åt behöfvande och skicklige skollärare-elever för en tid af ett år, hwilken dock må ytterligare kunna med ett halft eller helt år förlängas; hwarwid iakttages, att, der behof och skicklighet äro lika, den elev till åtnjutande af stipendium må ega företräde, som af någon serskild församling blifwit till intagning i Seminarium anmäld med wilkor att, efter genomgången lärokurs, anställas wid en inom samma församling beslutad eller inrättad folkskola.

6:o. Den, som stipendium i Seminarium åtnjuter, ware förbunden att, efter fulländad lärokurs, minst för trenne år antaga skollärare-befattning, då en sådan inom ett halft år efter hans afgång ifrån Seminarium honom af wederbörande erbjudes; warande den, som brister i denna förbindelses uppfyllande, pliktig att återbetala de uppburna stipendii-medlen, hwilka i sådant fall komma att en annan Seminarii-elev tilldelas.

§ 6.

1:o. Vid folkskollärares antagande fästes i första rummet afseende å deras gudsfrukta och sedliga wandel. Derjemte skall hwar och en, som will anses behörig att söka lärare-befattning wid folkskola, antingen han genomgått Seminarium eller icke, så framt han icke företer fullständigt, före denna författnings utfärdande afgifwet, betyg om erforderlig insigt i alla nu förefrisna ämnen ifrån Werelunderwisingens-Sällskapets i Stockholm inrättade normal-skola, hafwa afslagt prof, anställdt af Seminariiföreståndare, i närvaro af någon Dom-Kapitlets ledamot, och, enligt deröfwer af Seminariiföreståndaren utfärdadt och af nämnde Dom-Kapitels-ledamot påtecknad betyg, ega full färdighet uti innanläsning, rätt- och wäl-skrifning, samt fullgiltig insigt och ådagalagd färdighet att underrisa i följande ämnen: Kathehesen, bibliska historien, fysisk och politisk geografi i såder öfversigt, Fäderne-landets historia och hufwuddragen af Allmänna historien, rätnekonsten, så wäl theoretiskt som praktiskt, till och med sammansatt regula de tri uti hela och brutna tal, allmänna begreppen af geometri, linear-teckning och natur-lära; äfwen som han bör ega kunnedom af werelunderwisingens-methoden och skicklighet att underrisa uti enkel gymnastik samt uti kyrko-sång, åtminstone

med begagnande af i sednare tider dertill uppfunna hjelpmedel; hwarförutan den, som söker förenad skollärare- och klockarebeställning på landet, skall innehafwa den klockare på landet ålagda kännedom och färdighet uti vaccination och åderlätning. I de betyg, hvilka wid afgången ifrån Seminarium utfärdas, böra gradationerna af den examinerades ådagalagda skicklighet utmärkas med uttrycken: godkänd, med beröm godkänd eller berömlig.

2:o. Från hwad, som i föregående moment är stadgad angående behörighet att söka lärare-befattning, må undantag ega rum för dem, som önska att såsom lärare eller lärarinnor blifwa använda endast i de mindre skolor, hvilka omtalas i 1 § 3 mom. af denna Stadga. Till lärare-befattning i dessa skolor äro personer antaglige, som inför Pastor och skolstyrelse företett betyg om god frejd och kristligt lefwerne, samt ådagalagt, att de kunna obehindradt och riktigt läsa swenskt och latinskt tryck innan, efter Kathedesen hafwa god kristendoms-kunskap, skrifwa läsligt, innehafwa de enklaste och allmännaste begreppen af räknekonsten, samt besitta förmåga att i dessa stycken undervisa.

3:o. Wid tillsättande af lärare i sådan folkskola, som skall förses med en wid Seminarium godkänd lärare, förfares sålunda, att, sedan ledigheten blifwit 3:ne gånger genom den officiella Tidningen kungjord och de sökande inom sextio dagar från ledighetens första kungörande sina ansöknningar till skolstyrelsens ordförande ingifwit, skolstyrelsen, der den så nödigt finner, eger förelägga de sökande läseprof, hvilket bör fullgöras genom undervisning i den skola, der befattningen är ledig, under en eller högst tvenne dagar. Skolstyrelsen uppförer sedermera på förslag trenne af de sökande i den ordning, de genom gudsfruktan, kunskaper och skicklighet att undervisa anses förtjente att komma i åtanka. I fall mindre än trenne kompetente sökande sig anmält, ware lika lång ansökningstid å nyo utsatt och kungjord, så wida ej skolstyrelsen och församlingen gemensamt förklara sig åtnöjas med wal mellan tvenne sökande, eller med den, hwilken såsom ensam sökande sig anmält. Mellan de på förslag uppförde anställes derefter wal af församlingens i sockenstämma samlade röstegande ledamöter, hwarwid rösterna beräknas som wid klockarewal och ordförandens i skolstyrelsen röst gäller lika som kyrkoherdes wid klockarewal. Fullmakt af fränwarande röstegare bör innehålla namnet på den föreslagne, som önskas. Öfwer olagligheter, begångna wid förslags uppsättande eller wid wal af lärare, må besvär i Dom-Ka-

pitlet anföras inom den tid, som för beswärs anförande öfwer flockarewal iakttagas bör; och må Dom-Kapitlets utslag kunna i wanlig ordning hos Kongl. Majt öfwerklagas. Förordnande för wederbörligen antagen lärare utfärdas af skol-styrelsen, utan lösen.

4:o. Till flera skollärare=beställningar, som genom sådant wal skola tillsättas, må ej någon på samma gång sig anmäla. Ser det, ware lag samma, som för flockare i sådana fall gifwen är. Samma påföljd ware och, om den, som öfwer förslag eller wal till skollärare=tjenst anført beswär, anmäler sig som sökande till annan dylik tjenst, förr än han blifwit från sin förra ansökan i wederbörlig ordning stljd.

5:o. Lärare eller lärarinna i mindre folkskola antages af husfäderna i den del af församlingen, som en sådan skola inrättat, sedan personen blifwit godkänd på sätt, som i denna §:s 2:a mom. bestämmes. Om den antagne göres anmälan i skolstyrelsen.

6:o. Af Dom-Kapitlets pröfning må bero, huruvida lärare=tjenst i folkskola må med någon presterlig besattning förenas. Sådän förening må dock ej tillåtas i andra fall, än då båda de förenade besattningarne kunna af en och samma person behörigen stötas.

7:o. Likaledes må, med kyrkoherdens och församlingens bifall, lärare=besattning i folkskola kunna med flockare=tjenst förenas; börande i sådant fall den, åt hwilken dessa förenade besattningar blifwit uppdragna, i första rummet egna sin tid och sina krafter åt skollärare=kallet, samt, så widt nödigt pröfwas, genom serfält, med kyrkoherdens och församlingens samtycke utjedd, persons biträde, utträtta förefallande, till flockare=besattningen hörande, göromål. Den, som innehaswer de förenade skollärare- och flockare=tjensterna, uppbäre de för båda tjensterna anslagna löner oastortade, så wida de ej tillsammans räknade öfwerstiga wärdet af Femtio tunnor spannmål. Om åter båda lönerna tillsammans öfwerstiga detta belopp, må det stå församlingen fritt att å skollärare=lönen öfwerföttet afdraga. I båda fallen ware skolläraren förbunden att hjelf sin medhjelpare i flockare=tjenstens bestridande aflöna.

8:o. Flockare, som icke tillika blifwit till skollärare antagen, bibehålles wid den honom i kyrkolagen ålagda skyldighet att i församlingen meddela barnaundervisning. Om sätt och ordning för utöfwandet af denna skyldighet må församlingen, med hänseende till flockarens öfriga göromål, på sockenstämma besluta, hwarest och afgöres, i hwad mån floe-

karen skall för sitt deltagande i undervisningen åtnjuta särskilt wedergällning.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörfamligen att efter-
rätta. Till yttermera wiå hafwe Wi detta med Egen hand
underskrifwit, och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.
Stockholms Slott den 29 September 1853.

OSCAR.

(L. S.)

H. REUTERDAHL.

Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse,

angående ytterligare åtgärder till folkundervisningens
befrämjande;

Gifwen Stockholms Slott den 23 April 1858.

Wi **OSCAR**, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges,
Göthes och Wendes Konung, göre weterligt: att sedan
Rikets Ständer hos Dh gjort underdånig framställning an-
gående de förändringar i Folkskolewäsendets nuwarande inrätt-
ning, hwilka Rikets Ständer ansett erforderliga, och derwid
bestämt Statswerkets bidrag för folkundervisningens befräm-
jande till den personliga skyddsafgiftens halfwa belopp, att af
Dh, dels för wiåa särskildt uppgifna behof, dels efter Wårt
nådiga godtfinnande, användas; så hafwe Wi, som sunnit
hwad af Rikets Ständer i dessa hänseenden blifwit framstaldt
kunna i wäsendtlig mån leda till folkskolans höjande och ända-
målsenliga utveckling, med bifall dertill welat till efterrättelse
meddela:

1:o. Att sådana mindre skolor, som i 1 § 3 mom. af
Wår nådiga Kungörelse den 29 September 1853, angående
förändrad lydelse af 1:a, 4:e, 5:e och 6:e §§ i nådiga Stad-
gan om Folkundervisningen i Riket den 18 Juni 1842, om-
förmålas, må, med iakttagande af hwad i öfrigt derom i samma
Kungörelse finnes stadgad, öfwerallt å landet oberoende utaf
afståndet från folkskola, som är med examinerad lärare för-
sedd, och till det antal som församlingen för låttad tillgång

till undervisning för derinom warande barn finner behöfligt, inrättas, i ändamål att det första förberedande kunskapsmättet för nybörjare må i dessa mindre skolor kunna inhemtas, och att således de skolor, för hwilka enligt Folkfcole-Stadgan examinerade lärare erfordras, må företrädeswis hafwa till föremål de mera försigkomna barnens undervisning;

2:o. Att af de medel, Rikets Ständer anwisat, dels till uppmuntran för de i föregående punkt omförmälda småskolors ändamålsenliga inrättande, dels ock till understöd för de examinerade Folkfcolelärarne, hwarje församling, som erbjuder sig att tillstjuta två tredjedelar af den summa, som utöfwer församlingens nuwarande tillfrott erfordras till folkundervisningens ändamålsenliga ordnande, må ega att, efter Wår nådiga pröfning, erhålla den återstående tredjedelen; dock att, i fall möjligen så talrika ansöknningar om dylika understöd skulle inkomma, att de anwisade tillgångarna icke blifwa tillräckliga, det på Wår nådiga pröfning beror att efter sig företeende omständigheter ordna fördelningen;

3:o. Att, dereft ett stigande nit för folkbildningens befrämjande, utöfwer hwad i Folkfcole-Stadgan i allmänhet är affedt, skulle föranleda dertill, att, för en eller gemensamt för flera församlingar på landet, inrättas sådan högre folkfcola, som för de arbetsklafen tillhörande barn, hwilka blifwit begåfwade med bättre fattningsförmåga och lifligare håg att lära, lemnar tillfälle att, under handledning af Lärare, hwilken blifwit för studier, idkade wid universitet, wäl witsordad, winna något högre mått af bildning och inhemta gagneliga kunskaper, utan att dragas ifrån wanliga lefnadsförhållanden eller nödig öfning för duglighet och hårdighet wid kroppsarbete; så kommer understöd att, uppå hos Ds skeende anmälan, tilldelas sådan skola till högst dubbla beloppet af hwad dertill i distriktet sammanstjutes, dock för hwarje skola ej öfwerstigande 1000 R:dr Rmt årligen;

Börande underdåniga ansöknningar om understöd för här nämnda ändamål, åtföljda af noggranna uppgifter rörande den beslutade anordningen af distriktets folkfcolewäsende i alla dess delar, genom wederbörande skolstyrelser, eller i fråga om högre folkfcola genom den myndighet, som dertill erhållit wederbörandes uppdrag, inlemnas till Stiftets Consistorium, som skall, jemte eget underdånigt utlåtande öfwer samtliga de inkomna ansöknningarna, dem till Ds insända för att Wår nådiga pröfning underställas. Dessa ansöknningar och utlå-

tanden skola för innewarande år till D^h hafwa inkommit före den 1 nästkommande Oktob.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att efter-
rätta. Till yttermera wiho hafwe Wi detta med Egen hand
underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.
Stockholms Slott den 23 April 1858.

Under Hans Maj:ts,
Min Allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

C A R L.

(L. S.)

L. A. ANJOU.

Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse,

**angående qwinners ansökningsrätt till lärarebefattningar
wid folkskolorna;**

Öfwen Stockholms Slott den 21 Oktober 1859.

Wi C A R L, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges,
Göthes och Wendes Konung, gøre weterligt, att Wi på
förekommen anledning funnit skäligt förordna, att hwad i
nådiga Stadgan angående folkundervisningen i Riket den 18
Juni 1842 äfvensom i nådiga Kungörelsen den 29 September
1853 finnes förefriswit i afseende på lärare wid folkskolorna,
skall, med undantag af hwad i 6 § 7 mom. stadgas angående
förening af folkskolelärare- och flockare-tjenst, äfwen ega til-
lämpning på qwinners, hwilkas siddlighet blifwit wid något
Seminarium wederbörligen pröfwad och godkänd.

Det alle, som wederbör, hafwa sig hörsamligen att efter-
rätta. Till yttermera wiho hafwe Wi detta med Egen hand
underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.
Stockholms Slott den 21 Oktober 1859.

C A R L.

(L. S.)

HENNING HAMILTON.

**Kongl. Maj:ts nådiga Kungörelse,
om förändrad lydelse af 4 § 1 och 2 mom. i nådiga Stad-
gan angående folkundervisningen i Riket
den 18 Juni 1842;**

Gifwen Stockholms Slott den 29 December 1860.

Vi CARL, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göttes och Wendes Konung, göra weterligt: att **Vi**, i ändamål att bereda folkskolelärare en behöflig förbättring i deras aflönning funnit godt att, med bifall till derom af Rikets Ständer i underdånighet gjord anhållan, åt 1 och 2 momenten af 4 § i nådiga stadgan angående folkundervisningen i Riket den 18 Juni 1842, sådana dessa begge moment lyda, det förra i Vår nådiga kungörelse den 16 November 1854 och det sednare i nådiga kungörelsen den 29 September 1853, gifwa följande förändrade lydelse.

§ 4.

1:o. Wederbörligen, enligt denna författnings förefrist, wid Seminarium godkänd och sedermera wid folkskola anställd lärare åtnjute i årlig lön minst sexton tunnor spannmål, hwaraf åtta tunnor erläggas in natura, hälften i råg och hälften i det eller de andra sädesslag, i hwilka kronotjonen inom orten utgår, men de öfriga åtta tunnorna alltid betalas med penningar efter länets markegång, dock ej till lägre belopp, än Ser Nr:dr 32 ff. hancø för tunnan; börande för skollärare, hwilken tjenstgöring fortgår utöfwer åtta månader af året, lönen ökas för hwarje öfwerljutande månad med två tunnor spannmål, att utgå efter enahanda grunder, som här öfwan finnas i afseende på den öfriga lönen stadgade.

2:o. Sådan skollärare skall ock af församlingen förjes med tjenlig bostad och nödigt bränsle. Åfwenledes bör åt honom anskaffas sommarbete och vinterfoder för en ko, eller ock, der lokala eller andra förhållanden sådant förhindra, minst wärdet af fem tunnor spannmål af förenämnde sädesslag i ersättning lemnas.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera wisso hafwe **Vi** detta med Egen hand

underskrifwit och med Vårt Kongl. Sigill bekräfta lätt.
Stockholms Slott den 29 December 1860.

CARL.

(L. S.)

C. J. THYSELIOUS.

Kongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till samtliga Dom-Capitlen och Stockholms Stads Consistorium
angående anslag till stipendier åt elever wid folkskole-
lärare-seminarierna.

CARL &c. &c. Vår hñnest &c. Sedan Rikets Ständer uti skrifwelse den 26 nästlidne Oktober, angående reglering af utgifterna under Riksstafens 8:de hufvudtitel underdånigt anmält, bland annat, att till stipendier för elever wid folkskolelärare-seminarierna, ett belopp af 20,000 R:dr blifwit för hwar och ett af de är nu instundande statsregleringsperiod omfattar, anvisadt; hafwe Wi welat i nåder anbefalla Eder att inom utgången af Mars och Oktober månader hwarje år till Dñ inkomma med uppgifter, dels å antalet af de under löpande lästetermin wid Stifstets seminarium närvarande elever, dels ock å den summa, som till stipendier åt desse elever för terminen anses erforderlig, liksom äfwen å det belopp, hwilket af de för ändamålet förut bewijsade medel finnes att disponera.

Meddelande Eder detta härigenom till kännedom och underdånig efterrättelse samt wederbörandes förståndigande befalle Wi Eder etc. Stockholms Slott den 29 December 1860.

CARL.

C. J. THYSELIOUS.

Kongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till Dom-Capitlen angående trädgårdsland wid folksolorna.

CARL &c. &c. Vår hñnest &c. Hos Dñ har Bestyrrelsen för ett af Folkskolelärare från olika delar af landet sistlidet år hållet allmänt möte i hufvudstaden i underdånig skrifwelse den 15 nästförflutne Mars gjort framställning, bland annat derom, att då wid många folksolor undervisning i trädgårdsodling, till följd af brist på behöfligt trädgårdsland icke kunnat beredas, ett minimum af jord måtte för detta ändamål bestämmas.

Efter det Wi genom nådig remiss anbefallt (Eder lifafjoni öfriga) Dom-Capitlen i riket samt Stockholms stads Consistorium att häröfver afgifwa underdånigt utlåtande, och denna befallning blifwit fullgjord, hafwe Wi latit ärendet Ds föredragas, och då, enligt hvad anmaldt blifwit, den i § 4 af Stadgan angående folkundervisningen i Riket gifna föreskrift derom, att, så widt sig göra låter, ett lämpligt jordland skall ställas till skollärarens disposition, dels till brukning för eget behof af jordfrukter, och dels för att lemna tillfälle till undervisning i trädplantering och trädgårdskötsel, wid ett större antal folkskolor icke ännu blifwit iakttagen, men, der twisf uppträde i afseende å det jordland, som skall hertill upplåtas, det bör wara wederbörlig myndighet öppet att efter pröfning af de i hwarje försåldt fall förekomna förhållanden meddela bestämelse om den för jordlandet lämpliga rymd; hwarigenom mera fullständigt och säkrare, än medelst ett allmänt stadgande om den minsta tillåtna arealen, det önsktade wigtiga ändamålets winnande är att emottä; wilsje Wi härmed i Nåder anbefalla Eder tillse, att hvad genom öfwanberörde Stadga blifwit i förenämnde hänföende förordnad, warder, der sådant ej redan skett, skyndsamligen till verkställighet besfordrad.

Meddelande Eder detta till kännedom och underdånig esterrättelse samt wederbörandes förständigande, befallde Wi &c. Stockholms Slott den 5 December 1862.

C A R L.

C. J. THYSELIUS.

Rongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till Dom-Capitlen, angående undervisningen i gymnastik och militär-
öfningar wid elementarläroverken, folkskolelärare-
seminarierna och folkskolorna.

CARL &c. &c. Wär hynest &c. Sedan Rikets Ständer uti underdånig
strifwelse den 5 Oktober 1860 anhållit, att Ds måtte täckas i nåder tillse,
på hvad sätt en mera utbredd färdighet i wapenkonst och andra militära
öfningar må till gagn i en framtid för fäderneslandets försvar kunna
genom undervisning i skolorna bibringas det uppwezande slaget, så haf-
wen ej mindre I, lifafjoni öfriga Dom-Capitlen samt Direktionerna för
Stockholms stads undervisningswerk och Nya Elementarskolan, i anledning
deraf hörde, med anmälan, att wid de flesta elementarläroverken redan äro
i förening med gymnastikundervisningen införda militär-öfningar, wits-
ordat dessa öfningars gagnelighet, än oc Komiten för afgifwande af be-
tänkande i åtskilliga laudtsförwaret rörande frågor, uti inlemnadt förslag
till ordnande af den allmänna krigsbildningen, hemskällt, att dertill för-
beredande öfningar måtte i skolorna, enligt tillta framlagd plan, ega rum;
och har sedermera den af Ds i nåder tillförordnade Komite för utarbetande
af förslag till nytt reglemente för Gymnastiska Central-institutet den 20
December nästlidne år inkommit med så bestaffadt förslag, deruti tillta
finnas upptagna stadganden för den gymnastiska undervisningen wid de
öfentliga läroverken och folkskolorna i riket.

Churu frågan om ordnandet i deß helhet af den gymnastiska undervisningen icke ännu är så beredd, att den samma kan till hufvudsakligt afgörande förekomma, hafwe Wi likväl funnit det wara af behofwet påfalladt, att, utan afsidan derå, åtskilliga förefripter nu warda meddelade i affeende på denna undervisning, såwidt elementarlärowerket och folkskolan angår. Då stor wigt ligger derpå, att en ensidig utweckling af själsförmögenheterna hos den uppwezande ungdomen förekomes och att åtgärder warda widtagna till befrämjande af denna ungdoms fysiska utbildning till ett kraftigt, starkt och hårdadt slagte, samt enår tillita otrifwelaktigt är, att genom införandet af militära öfningar och wapenkonst ibland de ämnen, hwaruti undervisning wid skolorna meddelas, en allmän medborgerlig krigsbildning, såtrare än genom något annat medel, hos nationen grundläggas och jämedelst åt jäderneslandet beredes ett i farans stund allestädes tillgängligt försvar och wärn för deß sjelfständighet, på samma gång som deßa öfningar i betydande mån böra bidraga både att wänja det uppwezande slagtet till en oafwänd uppmärksamhet på gisna förefripter, till ordning och lifaktighet, samt att reban tidigt wäcka besjamma till en klarare, på hela lefnadsriktningen inwertande besjinning deraf, att de kunskaper och krafter, som lärowerket har till föremål att bibringa och utwecla, böra i en framtid till gagn för jäderneslandet användas, hafwe Wi pröfwat skäligt, i hufvudsaklig öfwerensstämmelse med hwad sifbestämde Komité föreslagit, i nåder förordna, i affeende på elementarlärowerket,

att åt gymnastikundervisningen derstädes skall giswas en sådan utfräctning, att bland lärjungarne de, som tillhöra de fyra lägsta klasserna, erhålla en hwar minst tre timmars och de öfriga fyra till sex timmars öfning i weclan; börande hwarje termin, innan gymnastiköfningarna begynnas, af läkare anställas mönstring med lärjungarna i ändamal att utröna, huruvida flera eller färre bland dem må antingen helt och hållet eller till någon del från deßa öfningar befrias; och skall, bereft under terminens lopp anledning förekommer, att gymnastikens begagnande kunde för någon lärjunge wara orjenligt, hwarom anmälan bör hos skolas rektor ofördröjligen ske, denne i samråd med läkaren och gymnastikläraren besluta, huruvida lärjungen under den återstående delen af terminen må i de gymnastiska öfningarna deltaga;

att denna undervisning bör hufvudsakligen omfatta a) wid de lägre lärowerken samt deremot swarande klasser af de högre: pedagogisk gymnastik med och utan redskap, samt, för de äldre lärjungarna, enklare infanterirörelser, gewärsexercis och bajonettfäctning, hwartill dock endast trägewär böra användas, och b) wid de högre lärowerkens öfwersta klasser: pedagogisk gymnastik med och utan redskap, infanterirörelser, exercis och bajonettfäctning med wantliga gewär, wärföring, såbelföring och målfctning, den sifnämnda dock endast för dem, som med måismans begifwande undervisning i detta ämne åstunda;

att den för gymnastikundervisningen behöfliga materiel skall i behöricht stid hållas och kofinaden derför bestridas af de i § 134 mom. 1 af Stadgan för rikets elementarlärowerk omnämnda medel; samt

att för lärowerk, der lärjungarnas antal i betydligare mån öfverstiger 200, wederbörande Eforus må inkomma med framställning om anwijande af lämpligt belopp såsom extra arfwode för gymnastikundervisningens bestridande.

Churu de gymnastiska och militära öfningarna måste werka kfwande och stärkande icke allenast på kroppens, utan oå på själes krafter; likväl

och då genom den utsträckning, dessa öfningar hädanefter erhålla, lärjungarnas lediga tid kommer att i någon mån inkräntas, hafwe Wi welat till vederbörande rektors och klassföreståndares förståndigande meddela, att lärjungarnas hemarbeten, i afseende hwarå stadganderna i §§ 100 och 118 af Läroverksstadgan äro att noggrannt iakttaga, skola, i den mån sådant blifwer erforderligt för beredande af nödig tid till kroppsofningarna, minskas, äfwenjom att, der till följd af särstilda förhållanden tjenlig tid för samma öfningar anses icke kunna beredas utan ändring i de genom ofwanberörde stadga gifna föreskrifter rörande lärotimmarna och deras fördelning, Läroverks-Collegium eger att till Sforus intomma med förslag till den förändring i omförmålda hänseende, som finnes nödig, hwarefter Sforus bör detta förslag jemte eget underdånigt utlåtande till Wär nådiga pröfning insända.

Beträffande vidare folkskolelärare-seminarierna och folkskolorna, hafwe Wi funnit godt i nåder förordna, att den gymnastiska undervisningen bör wid de förra omfatta wanlig pedagogisk gymnastik och för de manliga eleverna infanterirörelser, gewårsexercis och bajonettfäktning, samt wid de febrnare, eller folkskolorna, pedagogisk gymnastik, till den utsträckning, som omständigheterna medgifwa, äfwenjom för gofkar marchöfningar och enklare infanterirörelser, hwartill för de äldre komna exercis och de första grunderna af bajonettfäktning med trügewär.

Då emellertid wid de flesta folkskolor ett hinder för införandet af gymnastik med militär-öfningar torde möta till följd af den omständighet, att de numrande folkskolelärare i allmänhet icke ega de infigter och den färdighet, som fordras för att på ett ändamålsenligt sätt lemna undervisning i dessa ämnen, egen I att så föranstalta, att under den tid af sommarens, då i allmänhet läsningen i folkskolan är afbruten, folkskolelärare må på lämpliga orter kunna erhålla undervisning i gymnastik och militär-öfningar; wiljande Wi, uppå framskällning af Eder, framdeles taga i nådigt öfnerwägande, huruvida icke af de till Wär disposition stälde medel ersättning må lemnas till dem, som dylik undervisning meddela, äfwenjom till understöd åt folkskolelärare, hvilka deraf äro i behof och wilja af undervisningen sig begagna.

Slutligen och enär, för befrämjandet af denna undervisning wid elementarläroverken, folkskolelärare-seminarierna och folkskolorna, noggrannt och i alla delar fullständigt uppgjorda programmer och reglementen äro af nöden, hafwe Wi i nåder befallt, att Gymnastiska Central-Institutet skall gå i författning om utarbetande af sådana programmer och reglementen, bland hvilka de, som afse folkskolan, först skola till Wär nådiga pröfning insändas.

Meddelande Eder detta härigenom till kännedom och esterrättelse äfwenjom till vederbörandes förståndigande, befallde Wi Eder Gud Allsmäktigt Nådeligen. Stockholms Slott den 9 Januari 1863.

C A R L.

C. J. THYSELIUS.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,
angående lönesförhöjning för examinerade folkskolelärare
samt anslag till folkskoleväsendets utveckling
och förbättring;

Gifven Stockholms Slott den 11 December 1863.

Vi CARL, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Götthes och Wendes Konung, göra weterligt: att, sedan Rikets sednast församlade Ständer hos Ds i underdånighet anmält, det de beslutat, att lönen för en examinerad lärare, ware sig wid fast eller ambulatoriell folkkola, skall, utom husrum, wedbrand och kosoder, wara minst 400 R:dr, samt tillika, att de, — under förutsättning att af de nu anställda folkskolelärare en stor del, såsom derjemte antingen prestmän eller klockare, wore mindre i behof af bidrag utaf statsmedel, och att desutom icke få lärare utan sådant bidrag redan innehade löner till nu ifrågawarande belopp, — ansett ett anslag af statsmedel, stort 120,000 R:dr, blifwa för ändamålet tillräckligt, uppfört denna summa på ordinarie stat, för att, under wijsa tillika stadgade wilkor, efter Wär nådiga pröfning komma wederbörande församlingar till godo såsom bidrag för lärarelönernas höjande utöfwer deras nuwarande belopp till ofwan omsförmälda minimum, hwarjemte Rikets Ständer för hwart och ett af de år, nästinstundande statsregleringsperiod omfattar, anwisat: till understöd för högre folkolor 6,000 R:dr, derwid Rikets Ständer säftat det wilkor, att inga andra lärjungar må i högre folkolor emottagas än de, som wisat sig redan innehafwa de kunskaper, hwilka i den fasta folkskolan meddelas; till förhöjning under wijsa wilkor af examinerade folkskolelärares löner utöfwer ofwanberörda minimum belopp en summa af 30,000 R:dr; samt till folkskolewäsendets utveckling och förbättring i allmänhet 75,000 R:dr, i sammanhang hwarmed Rikets Ständer underdånigt hemställt, att, der småskolor finnas försedda med understöd af allmänna medel, folkskolestyrelsen må berättigas förefwa, att i den fasta eller ambulatoriska folkskolan i allmänhet endast sådana lärjungar böra emottagas, som redan kunna hjälpligt läsa innantill,

hafwe Wi, med godkännande af Rikets Ständers beslut i afseende å det belopp, hwilket, i stället för det genom nådig fungörelse den 29 Dec. 1860 stadgade, examinerad folkskolelärares lön hädanefter icke får understiga, deruti inberäknadt wärdet, efter ortens markegång litt. A., af de åtta tunnor spanmål, som enligt samma nådiga fungörelse borde och fortfarande böra in natura erläggas, äfwen som i öfrigt af de wilkor, som för erhållande af bidrag utaf omskördade anslag blifwit af Rikets Ständer för deras del bestämda, samt af hwad Rikets Ständer i öfrigt beslutit och hemställt, melat härmedelst till efterrättelse meddela:

1:o att i afseende på understöd för högre folkskolor de i 3 mom. af nådiga fungörelsen den 23 April 1858 gifna föreskrifter äfwen under instundande statsregleringsperiod skola wara gällande;

2:o att, der examinerad lärares lön ej uppgår till nu stadgade minimum af 400 R:dr, de församlingar, som till lärarens eller lärarinnors aflöning antingen redan tillskjutit eller åtaga sig att tillskjuta ett lika belopp med den till församlingarne såsom folkskoleafgift öfwerlätna andel af personliga skyddsafgiften, sedan de förbundit sig att till hälften fylla hwad som brister i nyhänmunda minimibelopp, ega att den återstående hälften såsom statsbidrag af det nu bewiljade anslaget erhålla, i den mån anslaget dertill lemnar tillgång och med företrädesrätt för de församlingar, hwilkas folkskolelärare icke tillika innehafwa annan besättning; warande i afseende på beräkningen af de bidrag, församlingarne förbinda sig att för ifrågawarande ändamål lemna, medgifwet, att deruti får inberäknas afkomsten af donationer, som kunna wara till skolans behof gifna, för så widt som de trädt i stället för bestämda afgifter, hwilka eljest bort till folkskolekastan utgå, äfwen som kostnaderna för skolor, inrättade af enskilda personer inom församlingen, dock endast till så stor del, som motswarar beloppet af sådana afgifter, hwilka de eljest bort till folkskolekastan betala;

3:o att, dereft för lärare, som redan i lön åtnjuta 400 R:dr eller mera, församlingen förbinder sig att höja lönen utöfwer nu utgående belopp, ett statsbidrag till lika belopp med församlingens sålunda bewiljade ytterligare tillskott må under den med nästa år ingående statsregleringsperiod kunna erhållas, kommande likwäl statsbidraget för detta ändamål icke att öfwerstiga 50 R:dr årligen för hwarje lärare;

4:o att församling, som fullgjort eller åtager sig att fullgöra det i mom. 2 stadgade villkor af ett tillskott till lärares eller lärarinnors aflöning, minst lika stort med den såsom folkskoleafgift till församlingen öfverlättna andel i personliga skyddsafgiften, må, om församlingen till sitt folkskolewäsendes utveckling och förbättring, ware sig för widmakthållande af skolor, åt hwilka understöd af statsmedel redan varit bewiljad, eller för inrättande af nya småskolor eller egentliga folkskolor, eller för ett ändamålsenligare ordnande af skolwäsendet i öfrigt, erbjuder sig att tillskjuta två tredjedelar af den summa, som utöfwer nyhänmnda såsom allmänt wilkor bestämda tillskott erfordras, ega att under den med nästa år ingående statsregleringsperiod, i mån af anslagets tillräcklighet, af statsmedel erhålla den återstående tredjedelen;

5:o att de underdåniga ansöknings, som göras om statsbidrag af ifrågawarande medel, skola, i fråga om understöd enligt mom. 2, 3 och 4, wara åtföljda af bestyrkta uppgifter om de löner, skollärare och lärarinnor för innewarande år uppburit, om de tillskott i penningar och de säestilda naturaprestationer, hwarmed församlingarne dertill för samma år bidragit — hwarwid all i lönerna ingående spanmål, med undantag af den del deraf, hwilken skall in natura levereras, bör i värde upptagas efter länets medelmarkegångspris — och, der privata donationer finnas, om det ändamål, hwar till de blifwit gifna, deras årliga afkomst och sättet, hwar på densamma användes, samt att sådana ansöknings böra före slutet af nästkommande Mars månad ingifwas till stiftets Biskop, darest de afse bidrag för de i mom. 2 och 3 omförmälda ändamål, men i annat fall till Konsistorium, hwarefter ansökningsarne jemte wederbörandes deröfwer afgifna utlåtanden skola till Wär nådiga pröfning insändas.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörjamligen att efterrätta. Till yttermera wiho hafwe Wi detta med Egen hand underskriswit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.
Stockholms Slott den 11 December 1863.

CARL.

(L. S.)

F. F. CARLSON.

Kongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till Dom-Kapitlen, angående särskilda föreskrifter rörande
folkundervisningen.

CARL, &c. &c. Vår hustru &c. Som Wi af de från weberörande Folkskoleinspektörer inkomna berättelser angående den under åren 1861, 1862 och 1863 verkställda inspektion i Ritets folkskolor funnit, dels att wi så i Vår nådiga Stadga den 18 Juni 1842 och sedermera gifna påbud angående Folkundervisningen flersjådes icke behörigen iakttagas, dels och att anställiga närmare, till allmän esterrättelse gällande föreskrifter i afseende på denna Stadgas tillämpning äro af behöfvet påkallade, hafwe Wi, som redan under den 11 December siflidet är beträffande Småskolorna, i enlighet med Ritets senast församlade Ständers derom gjorda hemställan, förordnat, att, der sådana skolor finnas, förjedda med understöd af allmänna medel, Folkskolestyrelserna må ega föreskrifwa, att i den säsja och den ambulatoresiska folkskolan endast sådana barn böra emottagas, hvilka redan funna hjelpligt läsa inuantill, welat at Oder i nåder uppöraga att i afseende på nämnda skolor widtaga tjenliga åtgärder för ordnande af förhållandet emellan småskolan och den egentliga folkskolan på ett ändamålsenligt och efter hwardera skolartens bestämmede lämpadt sätt, äfwen som wata deröfwer, att lärare och lärarinnor i småskolorna icke antagas utan att in för Skolrådet hafwa ådagalagt, att de ega de insigter, som Folkstole-stadgans 6 § 2 mom., enligt des lydelse i Kongl. Kungörelsen den 29 September 1858, föreskrifwer, samt förmåga att i der omförmålba ämnen underwisa; hwarjemte Wi funnit godt anbefalla Oder att i afseende på den egentliga Folkskolan anmoda Skolråden tillse:

1:o. Att, sedan med ledning af de i Folkstole-stadgans 8 § 6 mom. föreskrifna förteckningar å de barn inom distriktet, som i skolåldern inträdt, en fullständig skolmatrifel blifwit af Skolrådet upprättad, alla inom skolåldern warande barn wid hwarje läsetermins början i skolan sig inskälla, och de af den, som ånjuta undervisning i hemmet, i Skolrådets närwaro undergå det i Folkstole-stadgans 8 § 3 mom. påbudna förhör, på det att Skolrådet må bestämna at hwilka barn, enligt ofwan anförde §, befrielse skall meddelas från skuldigheten att besöka skolan; börande Skolrådet genom förnyade besök i skolan för noggrann tillsyn deröfwer att nämnda skuldighet af de öfriga barnen fullgöres, äfwen som att öfwer förekomma förjummelser fullständig och noggrann anteckning införes i skolans matrifel;

2:o. Att, så snart som det på ofwan sagda sätt blifwit bestämmt, hwilka lärjungar under den ingångna terminen komma att skolundervisningen begagna, skolbarnen, med afseende å deras olika framstig, indelas i wisja klasser eller afdelningar, hwilka, så widt möjligt är, af läraren omedelbart underwisas;

3:o. Att intagning i skolan sker wid läseterminernas början, och endast då särskilda omständigheter dertill föranledda, samt efter af Skolrådets

ordförande för hvarje sådant fall meddeladt tillstånd, under pågående läse-
termin;

4:o. Att de läroämnen, som böra i Folkskolan förekomma, i en ändamålsenlig ordning inträda i undervisningen, så att ungdomen tidigt öfwas i skrifning och räkning till omwexling med läsöfningarne, undervisningen i Bibliska Historien icke inträder efter, utan föregår den kateketiska undervisningen, och att undervisningen i öfriga läroämnen ej uppfjutes utöfwer den tid, då den med fördel för lärjungarnes utbildning kan begynna;

5:o. Att öfningarne i skolan hufwudsakligen afse utvecklingen af lärjungarnes själsförmögenheter, och att icke något lärofycke föresättes dem till arbete på egen hand, som icke förut blifwit af läraren med dem genomgånet och förklaradt;

6:o. Att den dagliga undervisningstiden i Folkskolan icke må utsträckas öfwer sex timmar, med tjenliga afbrott mellan hvarje timme under så wäl för- som eftermiddagen;

7:o. Att, hward de flyttande skolorna beträffar, wederbörande noggrant iakttaga den i Folkstole-stadgans 9 § 2 mom. i afseende på röt-förhörs anställande meddelade förefrist;

8:o. Att med de lärjungar, som wilja ur skolan afgå, en pröfning anställas för utrönande af deras gjorda framsteg, och att öfwer det sätt, hwarpå denna pröfning utfallit, vitsord af läraren dem meddelas; börande, i afseende å de barn, som på grund deraf erhålla tillstånd att lemna skolan, vitsord afgifwas jemwäl öfwer deras under skoltiden ådagalagda slit och uppförande; samt

9:o. Att för de barn, som ur skolan utgått, beredes tillfälle att på bestämde tider under lärarens ledning dels underhålla reban förwärfwade kunskaper, dels och deruti ytterligare förkofra sig.

För öfrigt och jemte det Wi nu förordnat om den för inspektionen öfwer Folkskolorna inom Stiftet afgifna redogörelses befordrande till trycket för att genom Wårt Ecclesiastik-Departement Eder tillställas, wilje Wi härmed hafwa åt Eder uppdragit att widtaga de ytterligare, efter olika orters förhållanden lämpade åtgärder, som med anledning af de i denna redogörelse förekommande uppgifter och förslag finnas wara af behofwet påkallade, samt i afseende derå wid nästa läsårs slut till Os inkomma med berättelse. Swilket Wi Eder till underdanig efterättelse och wederbörandes förståndigande härigenom meddele. Wi befalle Eder Gud allsmäktig nådeligen. Stockholms Slott den 22 April 1864.

CARL.

F. F. CARLSON.

Tillägg.

A.

Författningar angående Folkskoleafgiften.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,
angående en allmän afgift i och för folkundervisningens
befrämjande;

Gifwen Stockholms Slott den 13 Mars 1846.

Wi OSCAR, med Guds Nåde, Sveriges, Norskes, Götthes och Wendes Konung, gøre weterligt: att, sedan, efter öfwerläggning om lämpligaste sättet att bereda nödige tillgångar för folkundervisningens ändamålsenliga ordnande i öfwerensstämmelse med förefristerne i Wär nådiga Stadga af den 18 Juni 1842, Rikets sednast församlade Ständer, under antagande, såsom allmän grundsats, att hwarje arbetsför medlem i samhället borde genom personlig afgift i första rummet bidra till det uppperande, mindre bemedlade, slägtets undervisning, af sådan anledning och efter det personliga skyddsafgiften blifwit wid sista Riksdag till hälften nedfatt, för deras del beslutit, att ett emot nyhberörda nedsättning hwarande belopp, eller Tolf skillingar banko för man och Sex skillingar banko för qwinna, bör, utan serffildt undantag för gemenskapen wid Arméen och Flottan, till folkundervisningens befrämjande inom hwarje församling, eller, der flere församlingar om en Skola sig förenat, inom desse gemensamt anslås och utgå, hwarwid likwäl i de städer, hwarest skolundervisningen hufwudsakligen besörjes såsom en för hela staden gemensam angelägenhet, anslaget komme att tillfalla hela staden, samt Rikets Ständer, med tillkännagifwande häraf och under anmälan derjemte af de förefrister och serffilda bestämmelser, Rikets Ständer ansett för den isrågawarande afgiftens uppbärande och redowisning m. m. böra blifwa gällande, uti till Ds afläten seriswelse i underdånighet anhållit, att, dereft de sålunda anmälda besluten wunne Wär nådiga bifall, påbud här om, jemte nödige stadganden för werfställigheten, måtte utfärdas; så hafwe Wi, som i nåder gillat och antagit den af

Rikets Ständer i omförmälda måtto beslutade allmänna afgift till folkundervisningens befrämjande, att, från och med det år, den i nu gällande Bewillningsförordning till hälften nedsjatta skyddsafgiften tager sin början, utgöras af alla sifberörda afgift underkastade personer jemte den ej wärswade delen af gemenskapen wid Arnöen och Fottan, samt under iakttagande jemwäl i afseende på förknämnda afgift af hwad i öfrigt om undantag från, lindring uti samt afförtning af personliga skyddsafgiften finnes stadgad, nu, efter det wederbörande i fråga om sättet för folkundervisningsafgiftens uppbärande och redowisning blifwit hörde och sig yttrat, welat, jemte kungörande till allmän efterrättelse af Wårt om samma afgifts erläggande fattade beslut, i afseende på verkställigheten deraf i nåder förordna:

Att folkundervisnings-afgiften skall, beräknad i öfwerensstämmelse med öfwan omförmälde, af Ds i nåder fastställda, grunder och särskildt upptagen å hwarje stattsfyldigs debetsedel, i sammanhang med kronoppbörden och genom de Kronans och städernes tjenstemän, som med denna oppbörd hafwa besättning, påföras, uppböras och indriswas; hwarefter de inslutne medlen, under meddelad specifikt uppgift om beloppet för hwarje församling, levereras, i Stockholm, till Stads-Nämnden genom insättning för des räkning i Rikets Ständers Bank, samt, i öfrige städer afwen som å landet, till Landräterierne, för att derifrån, efter skeende requisitioner, till wederbörande skolfstyrelser aflemnas;

Att, då afgiften således till en början kommer under Statens wård innan den till det afsedda ändamålet aflemnas, Kronans och städernas redogörare skola, utom besättningen med debiteringen, som verkställas efter mantals- och skattskifnings-längderne, afwen som med afgiftens indriswande och leverering, jemwäl för den samma afgifwa särskilda redogörelser för hwarje år, hwilka redogörelser, åtföljda af, i enlighet med bifogade formulär Lit. A. författade, uträkningar å afgiftens belopp inom hwarje församling, och i öfrigt uppställde på sätt likaledes bifogade formulär Lit. B. utwisar, intagas i Fögderiernes och Städernes special-räkningar bland diverse werks medel, under titel: **Folkskoleafgift**; hwarefter redowisningen ingår uti Landsböckerna samt oppbördsräkningen för Stockholms stad, och slutligen blifwer i ett sammanhang för hela Riket synlig i Riks-hufwudboken: börande af desse redogörelser, jemte de uträkningar, hwarpå de sig grunda, dupletter utaf wederbörande räkenskapsförare utskriswas och insän-

das, i Väner, till Våre Befallningshafwande och, i Stockholm, till Wårt Öfwer-Ståthållare-Embete, för att, genom desse embetsmyndigheter, komma skolestyrelserne tillhanda; samt att, sedan folkskoleafgiften för hwarje år, i den ordning här ofwan stadgas, blifwit till skolestyrelserne öfwerlemnad, de emottagne medlen skola, på lika sätt som församlingarnes fattigmedel redowisas, och de afgifne redogörelserne, författade i öfwerensstämmelse med bifogade, af Ds i nåder fastställda, formulär Lit. G., aflemnas till granskning af dertill utsedde revisorer; hwarförutan iakttages att affkrifter af desse redogörelser, utan verifikationer, men försedde med påskrift af revisorerne, ärligen insändas till Domkapitlen, för att sedermera aflemnas till wederbörande Lands-Contor, att der förwaras;

Och hafwe Wi för öfrigt, enligt Rikets Ständers derom gjorda framställning, welat, i afseende på folkskoleafgifterns användande, serfildt i nåder medgifwa, att de församlingar eller städer, som efter bepröfwande af wederbörande Landshöfding och Biskop, eller i Stockholm af Öfwer-Ståthållaren och Stads-Nämnden, sedan wederbörande Skolestyrelse blifwit hörd, finnas hafwa folkskolor så fullständigt organiserade, som Wår nådiga Stadga angående folkundervisningen af den 18 Juni 1842 ytterst påbjuder, må, uppå skeende anmälan hos bemälda wederbörande och efter af dem meddeladt tillstånd, använda möjligen warande öfwerstottsmedel till fattiga barns underhåll wid skolorna, till slöjkskolors inrättande samt i allmänhet till sådana anstalter, hwarigenom församlingarnes ungdom må bibringas undervisning i handaslöjder och näringar, till deras framtida utkomst; hwaremot Wi i nåder förordnat, att, darest en eller annan församling skulle åsidosätta föreskrifterne i ofwan återopade Stadga, de samma församling tillkommande medel skola genast ställas till Landshöfdingens och Biskopens, eller i Stockholm, till Öfwer-Ståthållarens och Stads-Nämndens disposition, för att till det afsedda ändamålet användas.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen hand underskrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 13 Mars 1846.

OSCAR.

(L. S.)

S. A. MUNTHE.

Litt. N.

Uträkning öfver folkskoleafgiften i N. N. Fögderi

för år 18.....

	Antal Mantön å 12 ft.	Antal Dvintön å 6 ft.	Summa afgift.	
Enligt Mantals- och Skattfrisnings- längdernes innehåll, i				
N. N. Socken (Församling)	000	000	000	0
N. N. d:o _____	000	000	000	0
N. N. d:o _____	000	000	000	0
N. N. d:o _____	000	000	000	0
Summa	000	000	000	0

Datum

N. N.

Häradsfriskware.

I likhet härmed upprättas Uträkning öfver folkskoleafgiften i Stä-
derne, hvarvid iakttages, att, om i en Stad finnas flere Församlingar
med egna Skolor, bör folkmängden i och afgiften af hvarje sådan För-
samling särskildt upptagas.

Debet.				Skrifvings- folio.		
Afgiften för år 18... utgör, enligt härhos bifogade uträk- ning, ett sammanlagt belopp af						
0	000	000	000			
0	000	000	000			
0	000	000	000			
0	000	000	000			
0	000	000	000			
Summa					000	0-

Summa 2 000 0-

N. N.
Kronofogde.

Litt. B.

afgiften i N. N. Fögderi för år 18.....

		Credit.		Debit.		Summa	
		Extra ordinarie Afkortning.		Leverering		Summa	
		Enligt verifierade och till affrisning beordrade Längder för N. N. Socken (Församling) enl. Fol. 00 . . . 00. 0 —					
		„ N. N. d:o	enl. d:o 00 . . . 00. 0 —				
		„ N. N. d:o	enl. d:o 00 . . . 00. 0 —				
		„ N. N. d:o	enl. d:o 00 . . . 00. 0 —			00	00 0 —
		Leverering		N. N. Hantveri (Stads-Råmnden)			
		påföres:					
Mars	30	för N. N. S:n (Förf.) för år 18..	enl. qvitt. 00 — —				
		„ N. N. d:o —	för d:o enl. d:o 00 — —				
		„ N. N. d:o —	för d:o enl. d:o 00 — —				
		„ N. N. d:o —	för d:o enl. d:o 00 — —			000. 0 —	
April	16	för N. N. S:n för år 18..	enl. qvittance 00 — —				
		„ N. N. d:o för d:o	enl. d:o 00 — —				
		„ N. N. d:o för d:o	enl. d:o 00 — —				
		„ N. N. d:o för d:o	enl. d:o 00 — —			00. 0 —	
						00	000 0 —
		Balance till år 18..					
		Hos de skattskyldige utstående, enl. verifierade Restlängder					
		för N. N. Socken (Förf.)	enl. Fol. 00 00. 0. -				
		„ N. N. d:o —	enl. d:o 00 00. 0. -				
		„ N. N. d:o —	enl. d:o 00 00. 0. -				
		„ N. N. d:o —	enl. d:o 00 00. 0. -			00	000 0 —
						00	000 0 —
						Summa	000 0 —

Datum

N. N.
Häradsfrifware.

				Sveffar- tonerfollo.					
Debet.									
Leverering									
Från N. N. Mänteri (Stads-Männen).									
Maj	3	å 18.... års	Folkföleavgift	00	00	0	0		
Juli	6	å dito	dito	00	00	0	0		
Oktob.	15	å dito	dito	00	00				
				Summa		000	0		

Utgifter vid N. N. Förf-skola för år 18.....

						Seriff- kontofolio.
Credit.						
Utlöning.						
0 0	Mar:s	6	Skol-Läraren N. N. för 1:sta Qvart.	00	—	00
0 0	Juni	3	d:o för 2:dra d:o	00	—	00
	Sept.	4	d:o för 3:dje d:o	00	—	00
	Dec.	2	d:o för 4:de d:o	00	—	00
				000	—	00
Diverse Utgifter.						
	Jan.	13	N. N. för Böcker	00	—	
	Febr.	8	N. N. för Näfnetastor och Griffjar	00	—	
	Maj	3	N. N. för Tabeller	00	—	
	Juni	—	N. N. för Reparation å Skolhuset	00	0	000 0
Balance till år 18.....						
			Contant i Casan			00 0
			Summa			000 0
	Datum.					
	Underskrifter.					

- 1:o. Om Skolan eger andra Inkomster än den ofwanomförmälde folkskoleafgiften, böra sådana afwen till redowisning upptagas.
- 2:o. Wid Utgifternes afföring följes den ordning Formuläret utvisar, eller att, under titel Afblöning, krediteras hwad Stolmästaren åtnjuter och hwad i öfrigt till denna rubrik kan wara att hänföra. Alla öfriga omskostnader för Skolan, som i Formuläret blott förslagswis utmärkas, afföras under titeln Diverse Utgifter.
- 3:o. Till verification för Debet-beloppen bifogas Levererings-reversal; och böra alla utgifter med behörige Qvittencer eller qvitterade räkningar styrkas, hwilka handlingar in originali skola, folierade och incharterade i Redogörelsen, denjamna åtfölja.
- 4:o. Original-Redogörelsen, med tillhörande Verificationer, aflemnas till granskning af der till utsedde Newiforer.
- 5:o. Om någon Skol-Styrelse eger eller får utestående fordringar, böra desse serfskildt och specifikt uti Utgående Balancen upptagas.
- 6:o. Om Skol-Styrelsen från året, som näst föregår det, då Redogörelsen efter detta Formulär kommer att uppgöras, eger tillgång i contant eller fordringar, böra sådana tillgångar såsom ingående Balance i Debet upptagas, ehuru Formuläret sådant icke utmärker.
- 7:o. Dupplet af Redogörelsen, utan verificationer, bör insändas till Dom-Capitlet, för att jedan aflemnas till wederbörande Lands-Contor, att der förwaras.
- 8:o. Dereft medel, som öfverfljuta behöfwet för egentliga folkundervisningen, så, med wederbörandes bifall, användas till fattige barns underhåll wid skolorne, afwenjom till inrättandet af Slöjd-Skolor m. m., böra utgifterne derföre afföras under de serfskilda titlar, hwartil dylike utgifter äro att hänföra.

Kongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till Öfver-Ståthållare-Embetet och samtliga Landshöfdingar i Riket,
angående ersättning för beswäret med debitering och
uppbörd af folkskoleafgiften.

OSCAR &c. &c. Wår hnest &c. Med anledning af hos Oss gjorda underdåniga framställningar om bestämmande af ersättning till de Tjenstemän, som hafwa besättning med debiteringen och uppbörden af den, jemteff Wår nådiga Kungbrefse den 13 Mars 1846, i och för Folkundervisningens befrämjande utgående allmänna afgift, hafwe Wi, enär den stadgade besättningen till hälften af personella bewillningen och bestämmandet till motsvarande belopp af nu ifrågawarande serfskilda afgift för Folkundervisningen icke medfört någon minskning i det beswär och de kostnader, wederbörande Tjenstemän måste i och för bewillningsmedlens debitering, uppbörd och redowisning widkännas, utan sakmera föranledt en icke obetydlig tillökning i deras göromål genom åliggandet att för folkskoleafgiften aflemna serfskilda redogörelser m. m., samt den omständighet, att besättningens egenkap blifwit förändrad, ej skäligen bör föranleda till

förluft för dem, som uppbördens ombeförja, pröfwat stältigt att, på grund häraf och med hänsigt till hwad om uppördsprovision å bewillningsmedel i allmänhet finnes stadgad, i nåder förordna, det så wäl Kronofogdar och Säradeskrifware å Landet, som städernas Uppördsmän, må tills widare och intillbeh, i sammanhang med skeende lönerogleringar eller eliest, annorlunda warder förefriswot, ega att, såsom ersättning för Folkstoleasgiftens debitering, uppörd och redowisning m. m., medelst afföring i råtenstaperna berättna sig till godo provision, i hufwudstaden med En, och i öfriga delar af riket, med En och en tredjedels procent af det debiterade beloppet, under iakttagande, att nämnde provision fördelas, i hufwudstaden, af Öfwer-Ståthållare-Embetet och, i de öfrige städerna, af Wåre Befallningshafwande, sedan Magistraterna blifwit hörde, samt å landet, på sätt Wåre Befallningshafwande finna lämpligt bestämma; Med tillkännagiswande hwaraf, till egen och mederbörandes underdåniga esterrättelse, Wi befalle &c. Stockholms Slott den 16 December 1847.

OSCAR.

S. A. MUNTHE.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,

angående folkstoleasgiftens fortsatta utgörande samt om närmare bestämmelser derwid;

Gifwen Stockholms Slott den 19 September 1848.

Wi OSCAR, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göttes och Wendes Konung, gøre weterligt: det Wi, med gillande af Rikets nu församlade Ständers, uti underdånig skrifwelse den 21 nästlidne Juni, hos Os anmälda beslut, angående folkstoleasgiftens fortsatta utgörande samt om närmare bestämmelser derwid, funnit godt i Nåder förordna: att den wid sednaste Riksdag beslutade afgift af Tolf stillingar banco för man och Ser stillingar banco för quinna till folkunderwisningens befrämjande bör, i öfwerensstämmelse med Wår Nådiga Kungörelse den 13 Mars 1846, fortfarande utgå intillbeh annorlunda kan warda derom förordnad;

att det, enligt Bewillnings-Förordningen, wise personer af Allmogen medgifna afdrag af Fyra stillingar banco för hwartdera af fyra eller flere minderåriga barn icke i något fall må drabba folkstoleasgiften, utan bör ega rum endast å den ålagda bewillningen, afwen om denna icke uppgår till fulla affortningsbeloppet; samt

att folkstoleafgiften i allmänhet skall tillfalla den Församling, der den stattskyldige med hustru och barn är boende, eller i hvars hushållsböcker han finnes kyrkostyfwen: börande samma afgift af Kronans wederbörande tjenstemän derstädes påföras och uppbåras.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen hand underskrifwit och med Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 19 September 1848.

OSCAR.

(L. S.)

A. P. SANDSTRÖMER.

Kongl. Maj:ts och Rikets Statskontors Cirkulär,

till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Länen, angående förändrade föreskrifter i afseende å sättet för folkstoleafgifts aflemnande till Skolskyrelserne.

Genom nådigt Bref af den 4 nästlidne April har Kongl. Maj:it, — i anledning af Rikets nu församlade Ständers framställning om afhjelpande af de olägenheter och omsöfnader, hvilka underfundom äro en följd deraf att, enligt hittills stadgad ordning för folkstoleafgifternas aflemnande, denna afgift skall, utom för Stockholm, från Landtränterierne, efter skeende requisitioner, till skolskyrelserne utgifwas, — behagat föreskrifwa, att, så snart folkstoleafgifterna inom Länet till Ränteriet inlutit och blifwit till skolskyrelsernes disposition anordnade, de skolskyrelser, hvilka sådant önska och derom i behörig tid hos Kongl. Maj:ts Befallningshafwande gjort anmälan, skola wara berättigade att medlen hos wederbörande Kronofogdar eller Stadsuppbördsmän uppbära, efter det tiden, från hwilken medlen äro hos dese att lyfta, blifwit genom Kongl. Maj:ts Befallningshafwandes försorg kungjord: Hwillet, på nådig befallning, Kongl. Statskontoret får till Kongl. Maj:ts Befallningshafwandes kännedom och iakttagande samt wederbörandes underrättelse härigenom meddela. Stockholm den 10 Maj 1854.

GEORG ULFSPARRE.

TH. NYSTRÖM.

A. W. KOCK.

C. W. GRÅÅ.

(L. S.)

J. A. Jædrén.

G. W. af Donner.

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse

angående folkskoleafgiftens belopp;

Gifven Stockholms Slott den 17 Maj 1861.

VI CARL, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Götthes och Wendes Konung, gøre weterligt: att, till följd af Rikets Ständers wid sednast förflutna Riksdag fattade beslut, folkskoleafgiften skall, lika med personliga skyddsafgiften, från och med nästkommande år utgå med fyratio öre för man och tjugo öre för qwinna, ej mindre af hwar och en i mantalslängd upptagen person, som enligt gällande förordningar bör utgöra mantalspenningar, än och af den ej wärfwade delen af gemenskapen wid arméen och flottan.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera wiho hafwe Wi detta med Egen hand underkrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta lätt. Stockholms Slott den 17 Maj 1861.

CARL

(L. S.)

C. J. TAYSLER.

B.

Angående berättelser om Folkunder- visningen.

Kongl. Maj:ts Nådiga Cirkulär

till samtliga Domkapitlen, angående formulär för berättelser om folkundervisningen och tiden för deras insändande.

..HAAO

CARL &c. &c. Wår hustru &c. Enär uti det af Ds den 4 Juli 1860 fastskällda formulär för de berättelser, som Stokrådet inom hwarje skol-

distrikt, jemlikt 2 mom. 13 § i Vår nådiga Stadga angående Folkundervisningen den 18 Juni 1842, bör om förhållandet med derwarande folkundervisningsanstalter till Domkapitlet årligen ingifwa, åtfylliga förändringar till följd af sebermera inträdda förhållanden wisat sig wara af behofwet påkallade, och i sammanhang dermed förändrade bestämmelser äfwen erfordras i afseende på de tider, inom hwilka såwål nybnämnde berättelser som de underdåniga utlåtanden, hwilka det åligger Domkapitlet att med ledning deraf hwarit tredje år till Ds insända, skola wara aflemnade, hafwe Wi på grund häraf och med fastadt afseende å hwad wid folkfsole-inspektörernas möte i huswudstaden under sistlidne Augusti månad härninnan förefommit, funnit godt att med upphäfwande af de i nådiga Cirkulärbrefwen den 9 April 1847 och den 4 Juli 1860 härom gifna förefrifter i nåder förordna som följer:

1:o Skoloradens berättelser böra — med iakttagande af hwad i nedanstående 4de moment förefrifwes — afgifwas i twänne afdelningar, en angående distriktets folkfsolewäsende i pedagogiskt, och en angående distriktets folkfsolewäsende i ekonomiskt hänseende, samt omfatta dithörande förhållanden under ett år, räknadt från och med den 1 Januari till och med den 31 December;

2:o Den förra afdelningen, rörande skoloradens i pedagogiskt hänseende, skall affattas enligt bifogade formulär Litt. A, samt för hwarje år före slutet af nästföljande Januari månad af skolorådet öfwersändas till wederbörande folkfsole-inspektör, och åligger det honom att sednast den 15 i derpå följande Mars månad till Domkapitlet afgifwa en för hwarje till hans inspektionsdistrikt hörande kontrakt sammansattad öfwerfigt af förhållandet med folkfskolorna derstädes i nämnda hänseende.

3:o Den sednare afdelningen, rörande skoloradens i ekonomiskt hänseende, skall affattas i twänne exemplar enligt bifogade formulär Litt. B, och bör för hwarje år sednast den 15 i nästföljande Mars månad det ena exemplaret af skolorådet öfwasändas till Domkapitlet och det andra till wederbörande folkfsole-inspektör;

4:o Hörande sådana högre folkfskolor, som blifwit inrättade jemlikt 3:dje mom. i nådiga Kungörelsen den 23 April 1858, bör skolorådet i det skoldistrikt, inom hwilket skolan är belägen, årligen före Januari månads utgång till wederbörande folkfsole-inspektör afgifwa berättelse öfwer förhållandet inom skolan under närmast föregående kalenderår enligt bifogade formulär Litt. C, och åligger det inspektören att öfwer de inom hans inspektionsdistrikt belägna högre folkfskolor till Domkapitlet afgifwa utlåtande sednast den 15 i derpå följande Mars månad;

5:o Domkapitlens utlåtanden böra hwarit tredje år före slutet af April månad till Ds insändas och upptaga förhållandet inom Stiftets folkfskolor sådant det befinnes hafwa warit den 31 nästföregående December.

På grund af hwad sålunda blifwit stadgad böra de utlåtanden, som det för innevarande år åligger Domkapitlet att afgifwa, upptaga förhållandet sådant det befinnes den 31 inskandande December och till Ds insändas före slutet af April månad 1866.

Hwillet Wi Eder till känneedom och underdånig efterrättelse samt wederbörandes förskändigande härigenom meddele och besalle Eder Gud Allsmäktigt nådeligen. Stockholm's Slott den 24 Februari 1865.

C A R L.

F. F. CARLSON.

Uppgifter för

<p>1. Uppgift</p> <p>2. Uppgift</p> <p>3. Uppgift</p>	<p>Uppgifter för</p> <p>1. Uppgift</p> <p>2. Uppgift</p> <p>3. Uppgift</p>
---	--

Uppgifter för

Angående Kyrkostämma, Kyrkoråd och Skoloråd.

Kongl. Maj:ts Nådiga Förrordning

om Kyrkostämma, samt Kyrkoråd och Skoloråd;

Gifwen Stockholms Slott den 21 Mars 1862.

Vi CARL, med Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Götthes och Wendes Konung, gøre weterligt: att sedan Rikets Ständer wid 1856—1858 års riksdag anhållit, att D^h täcktes låta, i sammanhang med upprättandet af förslag till författning om en länen omfattande kommunalrepresentation, öfwerse de angående menighetsstyrelse såwål på landet som i städerna gällande författningar, samt en i anledning häraf i nåder tillförordnad komité inkommit med underdåniga förslag till serfildade förrordningar i sådant afseende, öfwer hwilka, af D^h till Rikets jednast förjamlade Ständers pröfnings hån-
skjutna, förslag Rikets Ständer sig yttrat, hafwe Wi, som genom serfildade nådiga författningar af denna dag rörande kommunalstyrelse på landet och i stad, upphäft Kongl. Förrordningarna den 29 Augusti 1843 om Socknestämmor och Sockne-
nämnder, funnit godt att, med upphäfwande jemwål af den nyhånwende dag gifna Kongl. Förrordningen om Kyrkoråd, äfwen som af hwad i andra författningar kan finnas stridande emot här nedan meddelade förestrifter, i nåder utfärda följande

Förrordning

om Kyrkostämma, samt Kyrkoråd och Skoloråd.

Om Kyrkostämma.

§ 1. Öwarje kyrkoförjämning, så i stad som på landet, äger att för wården af kyrkans och folkskolans angelägenheter, i kyrko-

stämman med kyrkoherden sammanträda till öfverläggning och beslut, på sätt denna förordning stadgar.

§ 2.

Till kyrkostämmas handläggning höra frågor om:

- 1) åtgärder till widmakthållande af ordning under gudstjensten;
- 2) folkskoleundervisningen och dithörande anstalter;
- 3) kyrko- och skoleåds, kyrkewärdars, folkskolelärares, orgelnisters, klokares och annan kyrkobetjenings tillsättande och affsedande, der ej annorlunda stadgadt är;
- 4) kyrkomedels användande, samt kyrko- och skolräkenskapers granskning;
- 5) hushållning med och wård om kyrkans egendom;
- 6) byggnad och underhåll af kyrkan, med hwad dertill hörer, skolhus, samt boställen för prest, skolmästare, klofare och andra kyrkobetjente;
- 7) bestämmande af afgifter till kyrka och folkskola;
- 8) fördelning af bänkrum i kyrkan;
- 9) ordnande och fördelning af begravningsplatser, samt afgifter för dem och för begagnande af kyrklokor eller annan kyrkans egendom; äfvensom
- 10) öfwerenskommelser rörande presterstaps, skollärares och kyrkobetjenings löneförmåner.

§ 3.
Wid behandling af ärenden, om hwilka serfilda förefrister i lag eller författning gifna äro, ställer sig kyrkostämman till esterrättelse hwad sålunda stadgadt är.

§ 4.

Rättighet att deltaga i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut tillkommer, på landet, den som på kommunalstämma och, i stad, den som wid allmän rådstuga rösträtt äger: frammande religionsbekännare och de, som till utträde ur swenska kyrkan sig anmält, dock härifrån undantagne.

§ 5.

Öfverläggningar och beslut, som angå ärenden, gemensamma för hela församlingen, deltaga samtliga röstberättigade; men i öfverläggningar och beslut om ärenden, som förutsjatta afgifter, hwilka enligt gällande författning böra utgå endast

af i mantal satt jord eller af annan fastighet, må ej andre taga del, än de, som sådan jord eller fastighet innehafwa.

§ 6.

Wid omröstning följes, på landet, hwad för kommunalstämma och, i stad, hwad för allmän rådstuga stadgadt är i afseende på röstberäkning, samt rösträtts utöfning och öfwerlåtande på annan person.

§ 7.

Der stads- och landsförsamling, eller delar deraf, äro i kyrkligt afseende förenade, äga de att på kyrkostämma gemensamt öfwerlägga och besluta om uppgörande af ett på denna förordning grundadt förslag rörande den blifwande röstgrunden; och skall wid denna uppgörelse den röstgrund följas, som dittills för gemensamma kyrkliga angelägenheter varit gällande.

Detta förslag skall underställas Kongl. Maj:ts Befallningshafwandes pröfning; hörande Kongl. Maj:ts Befallningshafwande, innan fastställelse meddelas, öfwer förslaget inhemta Domkapitlets utlåtande.

§ 8.

Kyrkoherden, eller den hans embete förwaltar, eller den prest inom församlingen, som kyrkoherden, då han hindrad är, dertill förordnar, eller, då någon dertill ej är utsedd, den kyrkoherden i embetet närmast är, förer i kyrkostämmas ordet. Utöfning eller kapellförsamling, som har egen prest, är han, eller den hans tjenst förestår, ordförande i kyrkostämman när kyrkoherden, eller den hans embete förrättar, ej är i stämman tillstädes. Wid behandling af ärende, för hwilket kontraktsprest, eller annan serfildt förordnad prestman, kyrkostämman utlyft, är denne ordförande.

§ 9.

Den två ordinarie kyrkostämmor skola årligen hållas: den ena inom Maj månads utgång, för besluts fattande om föregående årets räkenskaper och förvaltning, samt för bestämmande af församlingens utgifts- och inkomststat för kyrkan och skolan, enligt hwad i § 36 sägs; den andra inom utgången af December, för debiteringslängdens granskning, samt för anställande af wal till de befattningar, som höra under kyrkostämman och wid årets slut blifwa lediga, afwen som för wal af revisorer.

§ 10.

Kyrkostämman hålles äfwen när Kongl. Maj:ts Befallningshafwande, Domkapitlet, Visitationssörättare, Magistraten, Kyrkorådet eller Skolorådet det äskar, eller då ordföranden sådant nödigt finner.

Enskild man, som till talan i kyrkostämman berättigad är, äger och kyrkostämmas sammankallande för uppgifwet ärende begära. Finner ordföranden ej skäl att sådan begäran bifalla, meddelar han, om så ästas, sitt beslut skriftligen, jemte skälen dertill; och äger sökanden deröfwer klagan föra, på sätt i § 41 stadgas om bewär öfwer kyrkostämmas beslut.

§ 11.

Kyrkostämman må i kyrka, sockenstuga eller på annat lämpligt ställe hållas.

Stall wid kyrkostämman i moderförsamling ärende företagas, som annerförsamlings rätt eller skyldighet tillika angår och gemensam öfwerläggning fordrar, kallar kyrkoherden annerförsamlingen till sammanträde med moderförsamlingen.

Der i städer, som bestå af flera församlingar, fråga till afgörande förekommer, som alla eller flera af dessa församlingar angår, skall sådan fråga handläggas å gemensam kyrkostämman, under ordförande af den bland stadens kyrkoherdar, som Domkapitlet dertill förordnar.

§ 12.

Kallelse till kyrkostämman utfärdas genom kungörelse af kyrkoherden eller den, som för ierfkildt tillfälle stämman hålla bör, och skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och öfwerläggningssämne för sammanträdet.

Har Domkapitlet ierfkild prestman till kyrkostämmas hållande förordnat, då må han kallelsen utfärda.

Kungörelsen uppläses från predikstolen fjorton dagar eller minst en wecka före stämman. Är kyrkostämman utjatt till dag, då gudstjenst hålles, skall kungörelsen den dagen änyo uppläsas.

För ärende, som fordrar så skyndsam handläggning, att kungörandet icke medhinnes inom den tid, som nu föreskrifwen är, må kyrkostämman kunna hållas efter kortare kallelsetid, och äfwen samma dag den pålyses; dock må wid sålunda utlyst stämman beslut ej fattas om utgift, eller erläggande af bidrag dertill.

§ 13.

De ärenden, som skola å kyrkostämman till afgörande företagas, böra förut vara vederbörligen beredda, antingen af kyrko- eller storrådet, eller ock af serfildt dertill utsedda personer, då kyrkostämman, med afseende på ärendets beskaffenhet eller andra förhållanden, finner sådant lämpligt eller nödigt.

§ 14.

Ordföranden åligger att ärendena till öfwerläggning framställa samt tillse, att ej andra frågor företagas, än de, som uti kongressen upptagna äro.

Ny fråga kan wid kyrkostämman wäckas, men icke förr, än wid annan stämman och efter vederbörlig pålysning afgöras.

§ 15.

Sedan öfwerläggningen förklarats slutad, framställer ordföranden proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej beswaras. Ordföranden tillkännagifwer derefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, der omröstning ej begäres, med klubbslag.

Äffas omröstning, verkställs den öppet och efter upprop.

Till beslut erfordras blott enkel pluralitet af de afgifna rösterna, enligt den wid omröstningen följda röstgrund.

Falla rösterna lika för olika meningar, gäller den mening, hwilken de flesta rösterna efter hufwudtalet bifallit. Finnas äfwen efter sådan beräkning rösterna lika delade, är den mening beslut, som ordföranden biträder.

§ 16.

Genom lottning bestämmes företrädet emellan dem, som wid wal erhålla lika antal röster.

§ 17.

Ordföranden skall wid kyrkostämman föra eller på eget ansvar låta föra protokoll, upptagande ämnet för öfwerläggningen och beslutet, med skälen dertill. Sedan förhandlingarna avslutade äro, bör protokollet justeras genast, der så ske kan, eller i annat fall wid kyrkostämman senast fjorton dagar derefter, hwarom wid tillfället underrättelse meddelas. Erfordrar ärendet skyndsambhet och kan protokollet icke genast wid kyrkostämman justeras, må stämman kunna uppdraga åt dertill för hwarje gång utsedde ledamöter, att, jemte ordföranden, juste-

ring af protokollet eller wiða delar deraf verkställa. Protokollet undertecknas af ordföranden och minst två wid stämman närvarande ledamöter, eller af de serskilda justeringsmännen, om sådane varit utsedde.

Det justerade protokollet skall nästa sönd- eller helgedag, då gudstjenst hålles, från predikstolen uppläsas.

§ 18.

Den, som i afgörandet af ett ärende deltagit, kan genast, eller sist wid justeringen af protokollet, emot det fattade beslutet reservation afgifwa.

§ 19.

Ordföranden åligger tillse, att utdrag af kyrkostämmans protokoll tillställas kyrkorådet, skolorådet, eller de andra personer, åt hvilka verkställighet af stämmans beslut uppdrages. För öfrigt eger en hwar, som det åstundar, att af protokollet taga affskrift, och att utan löben få affskriftens riktighet af ordföranden bestyrkt.

Protokollen, med bilagor, skola bland kyrkans öfriga handlingar förvaras.

§ 20.

Ordföranden wakar öfwer ordningen i kyrkostämman. Han kan, efter warning, låta utwiða en hwar, som sig ofskickligt förhåller. Uppstår oordning, som ordföranden icke förmår afstyra, åger han makt att stämman upplösa.

II.

Om Kyrkoråd och Skoloråd.

§ 21.

I hwarje kyrkoförsamling skall finnas ett Kyrkoråd och ett Skoloråd.

Inom samma pastorat eller stad må dock flera församlingar kunna om gemensamt Kyrkoråd eller Skoloråd sig förena. Kyrkoråd och Skoloråd må, der så lämpligen sig göra låter, kunna till ett gemensamt Kyrko- och Skoloråd förenas.

§ 22.

Kyrkorådet tillkommer:
att, i afseende på hwad till religionens och sedernas wård hör, waka öfwer eftersefnaden af derom gällande författningar;

att upptaga frågor, om ordning och officiä wid samt försummelse af gudstjensten, om uteblifwande från läsförhör, om oenighet i äktenskap, om olydnad mot förälbrar, samt om wårdslösad barnauppfostran;

att wata deröfwer, att spridande af wilseförande läror må, så widt möjligt är, förekommas, samt kyrklig tvebrägt och söndring förhindras; samt

att wårda kyrkans angelägenheter.

Skolorådet tillhör:

att utöfwa den wård om och besättning med folkskolan, som hitintills, enligt gällande stadga, varit serfild skolstyrelse uppdragen.

Såwäl kyrkorådet, som skolorådet, åligger, i hwad på hwar deras serfilda besättning ankommer, derjemte:

att ombesörja werktällighet af kyrkostämmans beslut i alla de fall, der ej sådan werktällighet åt wiða dertill utsedda personer blifwit uppdragen;

att hafwa öfwerinjeendet öfwer de för serfilda werktällighetsbestyr af kyrkostämman utsedda personers förwaltning;

att till kyrkostämman göra de framställningar och förslag, hwilka omständigheterna kunna påfalla; samt

att afgifwa de förberedande utlåtanden, som af kyrkostämman inforbras.

§ 23.

Kyrkoherden, eller den hans embete förestår, eller oc annan prestman, som han för något tillfälle kan dertill förordna, är i såwäl kyrkorådet, som skolorådet, ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, wid hwilken serfild ständig prestman finnes anställd, skall han föra ordet när kyrkoherden eller den, som hans embete förwaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkowårdar, samt så många i kyrkostämman walbe, för gudsfruktan och nitfände män, som församlingen finner lämpligt utse.

Till ledamöter i skolorådet äger församlingen likaledes att å kyrkostämman utse lämpligt antal för nit och skolwäsendet fände män.

I så wäl kyrkorådet, som skolorådet, må ledamöternes antal likwäl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterne i kyrko- och skoloråden wäljas för fyra års tid.

§ 24. Ledamot i kyrkoråd eller skolråd kan ej den vara, som är oberättigad att deltaga i kyrkostämmas öfwerläggningar och beslut; ej den, som icke uppnått 25 års ålder; ej den, som icke råder öfwer sig och sitt gods; ej den, som all sin egendom till borgenärer afträdt och icke, på sätt lag förmår, wisa gitter, att han från deras kraf fri är; ej den, som är för nedsligt brott tilltalad eller under framtiden ställb; ej den, som genom domstols beslut förklarats medborgerligt förtroende förlustig, eller owärdig att införa rätta föra annans talan; samt ej heller kyrkoförsamlingens redowisningskyldige och aflönade betjente.

§ 25.

Kyrkoråd och skolråd sammanträda på ordförandens kallelse så ofta han det nödigt finner, eller då minst halfwa antalet af ledamöterna derom gör framställning.

§ 26.

Swarten kyrkorådet eller skolrådet må ärende handlägga, der icke mer än hälften af ledamöternes hela antal tillstådes är.

§ 27.

Umröstning i kyrkorådet och skolrådet sker öppet. Swarte röstande tillkommer en röst. Tre rösterna lika delade, galler den mening ordföranden biträder.

§ 28.

Kyrkorådet må i frågor, som röra religionens och sedernas helgd, ej annorledes, än genom allvarliga förefällningar och warningar, söka förmå den felande till bättring. Läter sig den felande beroende ordnings- och sedlighetsmål höras, är han pligtig att kallelsen hörsamma, så wida han fyra dagar förut deraf erhållit del. Uteblifwer den salunda kallade utan laga förfall, skall han böta en riksdaler riksmünt till församlingens

§ 29.

Kallar kyrkorådet någon, som inom församlingen hör eller sig uppehåller, till inställelse, för att i de på kyrkorådets omwårdnad beroende ordnings- och sedlighetsmål höras, är han pligtig att kallelsen hörsamma, så wida han fyra dagar förut deraf erhållit del. Uteblifwer den salunda kallade utan laga förfall, skall han böta en riksdaler riksmünt till församlingens

skolkassa och tillhållas af kyrkorådet genom förnyade biten, som dock tillsammans ej må öfverstiga femton riksdaler riksmünt, att sig inställa. Kan den tredfande ändock ej förmås till inställelse, äger kyrkorådet att lita Kongl. Maj:ts Befallningshafswande till.

§ 30.

Wid behandling af de ärenden, hvilka det tillkommer skolorådet att handlägga, skola de stadgar lända till efterrättelse, som rörande folkskoleundervisningen gifna äro.

§ 31.

Wid kyrkorådets sammanträden förer ordföranden protokoll eller är för des ordentliga förande ansvarig. Han ombesörjer skrifswerkligen, emottager alla till kyrkorådet ställda skrifswelser och framställningar, samt tillser att räkenskaperna öfwer de medel, som kyrkorådet omhänderhafwer, ordentligen föras, i enlighet med de föreskrifter, kyrkostämman meddelat. Ordföranden är ock skyldig att wårda kyrkorådets handlingar samt öfwer dem hålla register.

För skolorådets ordförande gälla enahanda föreskrifter.

§ 32.

Protokoll och beslut skola antingen genast, eller sist wid kyrkorådets eller skolorådets nästa sammanträde, justeras; dock kan, serkildt för hwarje gång, uppdragas åt två eller flere af ledamöterna att, jemte ordföranden, justeringen verkställa.

§ 33.

En hwar ledamot af kyrkorådet eller skolorådet ansvarar gemensamt med de öfrige för de medel, detsamma under sin förvaltning haft, äfwen som för de säkerhetshandlingar, mot hwilkas antaglighet han icke till protokollet gjort anmärkning. Denna ansvarighet fortfar till des förvaltningen blifwit antingen af kyrkostämman eller, om klander anfälles, af vederbörlig domstol godkänd, eller ock till des natt och år efter räkenskapernas aflemnande förflutit, utan att klander i laga ordning blifwit anstaldt.

§ 34.

Om wård af kyrka och kyrkoegendom samt af medel, som under Domkapitlets inseende ställda äro, äfwen som i fråga om

förbyrning af sådan egendom, gäller hwad i thy fall särskildt förefriswet är.

III

Om afgifter till kyrka och skola, samt om dithörande råkenstaper.

§ 35.

De afgifter, om hvilka kyrkostämman beslutar, skola, utom i de fall för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt, utgå efter den för rösträtt i kyrkostämman bestämde grund.

§ Fråga om afgifter och personliga tjänstbarheter, hvilka enligt gällande författningar äliga medlemmar af en kyrkoförsamling, oaktadt de i kyrkostämman icke äga rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

§ 36.

För hwarje år äligger det kyrkorådet att för kyrkan, samt skolrådet att för skolan, uppgöra ett utgifts- och ett inkomstförlag.

§ utgiftsförlaget böra upptagas de utgifter, som redan äro beslutade att under det nästföljande året utgå, äfvensom de, hvilka kyrko- eller skolrådet derutöfwer anser af behofswet påfallande att under samma år utgå.

Uti inkomstförlaget böra de inkomster upptagas, som för det nästföljande året äro eller anses vara att påräkna.

§ 37.

Utgifts- och inkomstförlagen skola till pröfning framläggas wid den kyrkostämman, som under loppet af Maj månad hwarje år hållas hör.

§ 38.

Hwad kyrkostämman till uttärering beslutat skall, allt efter ändamålets beskaffenhet, genom kyrkorådet eller skolrådet delgiftas, i kyrkoförsamling på landet, wederbörande kommunalnämnd och, i stad, brättskammaren, hvilka det, hwar i sin ort, äligger att debitering och uppbörd af dessa afgifter verkställa, samt medlen till kyrko- eller skolrådet aflemna.

Stulle, till följd af särskilda förhållanden, annan ordning för uppbördens verkställande finnas vara lämplig eller nödig, må kyrkostämman kunna derom besluta.

§ 39.

Räkenskaperna för såväl kyrkans som skolans medel skola aflutas med kalenderår, samt senast den 1 derpåföljande Mars aflämnas till de för deras granskning utsedde revisorer.

Revisionsberättelsen skall senast den 1 April aflämnas till kyrkostämmans ordförande, som öfver gjorda anmärkingar infördrar wederbörandes förklaringar, hwarefter den kyrkostämman, som i Maj månad sammanträder, beslutar, huruvida anmärkning må förfalla, eller laglig åtgärd för bewarande af församlingens rätt widtagas skall.

Hwad nu om räkenskapernas granskning i kyrkostämman sagdt är, gör icke någon ändring i hwad om serskild revision af kyrko- och skoloräkenskaper finnes stadgadt.

IV.

Om underställning och besvär.

§ 40.

För att vinna bindande kraft skola kyrkostämmas beslut underställas Kongl. Maj:ts nädiga pröfning och fastställelse, då besluten angå:

a) försäljning, pantförskrifning eller utbyte af någon sådan kyrkoförsamlingen tillhörig fastighet, som, utan att till kyrkoegendom kunna räknas, för något församlingens gemensamma nytta afseende ändamål densamma genom gifwa eller testamente tillfallit, öfvensom öfwerenskommelse, hwilken medför förändring i de rättigheter kyrkoförsamlingen till sådan fastighet äger;

b) upptagande af lån, staldt på längre återbetalningstid, än två år; samt

c) påläggande af afgifter, hwilla erfordra uttaxering för längre tid, än fem år.

Beslut, som hör Kongl. Maj:ts pröfning underställas, skall injändas till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i länet, hwilken det åligger att handlingarna, jemte eget utlåtande, till Kongl. Maj:st öfwerlemnna.

§ 41.

Medlem af församlingen, som åt kyrkostämmas beslut i församlingens gemensamma angelägenheter ej nöjes, äger rätt att, der han tilltrov sig kunna wisa, att beslutet tränker hans

ensfilda rätt eller eljest hwilar på orättwis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning, eller annorledes öfwerstrider deras befogenhet, som beslutet fattat, deruti rättelse söka genom besvär, hvilka, jemte det öfwerlagade beslutet, böra inom trettio dagar efter det klaganden deraf erhöill del, dagen då det skedde likwäl räknad, ingifwas, i mål, som uti § 2 mom. 1, 2, 3 och 4 äro nämnda, till det Domkapitel, hvarunder kyrkoförsamlingen hör, men i andra mål till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i länet; och äligger det klaganden derjemte såwäl att wid beswären foga bewis om dagen då beslutet delgafs, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för beswärs inlemnande utgått, till kyrkostämmans ordförande ingifwa diari-utdrag deröfwer, att han sina besvär inlemnat å ort som wederbör.

I Hernösands stift är för mål, som gå till Domkapitlet från Jemtlands, Westerbottens och Norrbottens län, tiden dubbelt så lång, som här ofwan är stadgad; och gäller detta öfwen i asseende på mål, som från Lappmarks-församling gå till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i länet.

Försummar klaganden något af hwad sålunda är föreskrifwet, må beslutet kunna gå i werktällighet.

Klaganden skall anses hafwa af beslutet erhållit del den dag, då detsamma enligt § 17 offentligan kungjordes.

Kongl. Maj:ts Befallningshafwande och Domkapitlet böra gifwa hwarandra af beswären del, när ärendet kan anses böra till gemensam behandling.

§ 42.

Gå beswären derpå ut, att beslutet icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning, eller annorledes öfwerstrider deras befogenhet, som beslutet fattat, äger den pröfwande myndigheten, der den finner skal beswären godkänna, att beslutets werktällighet förbjuda.

Grundas beswären derpå, att klagandens ensfilda rätt blifwit genom beslutet kränkt, och warda beswären godkända, gäller rättelsen till förmån för den, som klagat, men beslutet står i öfrigt fast, utan så är att det finnes strida emot allmän lag eller författning, eller eljest hwila på orättwis grund, då den pröfwande myndigheten ock om upphäfwande af beslutet i sin helhet må förordna.

§ 43.

I afseende på tiden och sättet för ändrings sökande i utslag, som Domkapitlet eller Kongl. Maj:ts Befallningshafwande gifwit, gäller, efter hwarje måls beskaffenhet, hvad serffildt stadgadt är.

Öfvergående stadgande.

Denna förordning skall från och med år 1863 till efterrättelse lända, men bör jemwäl under loppet af innearande år, så widt omständigheterna medgifwa, tillämpas.

Den i hwarje socken nu warande kyrkoförvaltning, afwenksom hwarje sockens skolstyrelse, åligger att uppgöra de utgifts- och inkomstförslag, som för år 1863 böra upprättas.

Det alle, som wederbör, hafwe sig hörfsamligen att efterrätta. Till yttermera wiå hafwe Wi detta med Egen hand underkrifwit och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta lätti. Stockholms Slott den 21 Mars 1862.

CARL.

(L. S.)

C. J. THYSELIUS.

D.**Om Inspektionen öfwer Skollolorna.**

Sedan Kongl. Maj:ti i Näder anbefallt Chefen för des Ecclesiastik-Departement att utse sakkunnige personer för att i egenkap af Inspektörer, hwar och en inom ett bestämdt område, besöka derfädes besutliga skollolor, samt om deras tillstånd och behof afgifwa berättelse så wäl efter hwarje års förlopp till wederbörande Domkapitel, beträffande de skolor, hwilka under äert blifwit besökta, som oc i ett sammanhang efter trenne år till Kongl. Ecclesiastik-Departementet, så och efter det R. N. af mig förordnats att i enlighet med den instruktion, som härhos bifogas, under åren 1864, 1865 och 1866 verkställa ifrågawarande inspektion uti R. N. distrikt har jag skolat anmoda Domkapitlet att förståndiga Stiftets skolstyrelser att dels ofördröjligen hos Domkapitlet anmäla, wid hwilka tider af året distriktens skolor äro i gång, afwenksom när tillfälligtwis något bethdli-

gare afbrott i deras verksamhet inträffar, hvarom vederbörande Inspektör eger att hos Domkapitlet erhålla underrättelse, dels och wid skeende inspektions-förrättning, hviillen Inspektören är berättigad att utan föregående anmälan företaga, tillhandahålla ej mindre de i Folkhögskolestadgans § 8 mom. 6 onsförmåda förteckningar öfver samtliga inom skolåldern warande barn, äfwenjom de protokoller, examens-kataloger och öfriga officiella handlingar rörande folkhögskoleväsendet, hwiilka Inspektören finner nödigt rådfråga, än och så wäl de uppgifter angående folkundervisningen, hwaritill det under den 4 Juli 1860 fastställda formulär föranleder, som noggranna och fullständiga upplysningar angående följande föremål, nemligen:

A. Beträffande Distriktets skolwäsende i allmänhet:

1:o Antalet af dels egentliga folkskolor och dels småskolor; huru många af hwaradera slaget, som äro flyttande, samt huru många rotar, hwarje sådan skola omfattar; om färskild slöjdskola eller privatskolor finnas, samt till hwad art af skol-wärdning de sednare äro att hänföra;

2:o Hwarje lärarens och lärarinns årliga undervisningstid, äfwenjom hwiilka tider af året undervisning meddelas i hwarje fast skola, samt å hwar och en af den flyttande skolans stationer;

3:o Om skolan af lärjungarnes föräldrar omfattas med förtroende, samt i hwad mån barnens hemläsning af föräldrarne wärdas och befrämjas;

4:o Huru många af de inom skolåldern warande barnen, som kunna anses sådana otillräcklig undervisning, och hwiilka orsaker, som dertill må anses wälsående;

5:o Hwiilket kunskapsmått fördras hos dem, hwiilka anmäla sig till beredelse för den första nattvardsgången;

6:o Antalet barn, som under de trenne sednaste åren wid den tid, då de konfirmerades, icke inhämtat det kunskapsmått, Folkhögskolestadgans 7:de § föreskrifwer såsom minimum; huru många bland dessa, som icke åtnjutit undervisning i a) biblisk historia, b) skrifning, c) räkning;

7:o Antalet skolbarn under nyhånämnde trenne år, som inhämtat kunskaper utöfwer minimum, samt i hwiilka ämnen;

8:o Huru många år, i medeltal, barnens skolgång warar;

9:o Om tillfälle till fortsatt undervisning är beredt för de barn, som genomgått folkskolan; å hwiilka tider denna undervisning eger rum; hwiem som befrider densamma, äfwenjom af huru stort antal lärjungar den begagnas;

10:o Om sockenbibliothek finnes och i sådan händelse af hwiilka böcker det består, samt i hwad mån det anlitas.

B. Beträffande hwarje färskild skola:

1:o När skolan först trädde i verksamhet;

2:o Om undervisningen befrides af examinerad eller oexaminerad lärare eller lärarinna, samt, i händelse flera personer äro wid samma skola anställda; huru deras tjenstgöringsfölydighet är fördelad;

3:o Dagliga undervisningstiden i skolan;

4:o Läro- och boställrummens antal och dimensioner;

5:o Huru lång skolväg de aflägsnast boende barnen hafwa att tillryggelägga;

6:o Skolbarnens antal, samt, dereft skolan är flyttande, antalet lärjungar i hvarje rote; huru många barn, som wanligen äro på en gång i skolan närvarande;

7:o Antalet lärjungar, som undervisats i hvarjt och ett af följande läro- och öfningsämnen: innanläsning, biblisk historia, katekes, skrifning, räkning, modersmålet, geografi, historia, naturlära, geometri och linearteckning, fäng, gymnastik, militärofvingar; äfvensom huru långt de mest försigtomma skolbarnen i hvarje läroämne hunnit;

8:o Om skolans lärare med nit och ordentlighet skött sitt kall, utan att deri förhindras af andra syhelsfättningar, och iakttagit det sedliga förhållande, som anstår en ungdomens lärare, samt om han för öfrigt sig i lefwernet oflanderligen förhållit; huruvida läraren under de trenne sednaste åren åtnjutit tjenstledighet och, i sådant fall, huru länge och för hwad ändamål, äfvensom huru undervisningen blifwit under tiden befridd;

9:o Hvilka böcker och öfriga undervisningsmedel, som i skolan användas;

10:o Om barnens skolgång varit ordentlig eller icke, samt, i sednare fallet, hvilka förhållanden, som dertill varit orsaken;

11:o Om, till åstadskommande af jennare skolgång eller på det antalet samtidigt närvarande lärjungar ej må blifwa alltför stort, skolbarnen blifwit fördelade i olika afdelningar, som undewisas å olika dagar eller å olika tider på dagen, samt om denna fördelning gjorts med afseende å lokala förhållanden eller skolbarnens olika ålder, olika framsteg eller olika kön;

12:o Undervisningstiden för hvarje sådan afdelning, nemligen dels timmar om dagen, dels dagar i veckan och dels veckor om året;

13:o Om, der gossar och flickor åtnjuta särskild undervisning, detta förhållande widtager wid någon wiß ålder;

14:o Om undervisning i trädgårdsföfvel och handaslöjd meddelas;

15:o Om i hvar och en af den flyttande skolans rotar någon person blifwit af skolstyrelsen utsedd att utöfwa närmaste uppfigten öfwer skolan derstädes;

16:o Om skolstyrelsens ledamöter pläga vara närvarande wid skolans öppnande och examina; samt huruvida de turwis, eller, efter träffad öfwerenskommelse, någon wiß bland dem, regelbundet besöka skolan, äfvensom huru ofta under det närmaste förslutna året sådana besök egt rum.

Öch böra dessa uppgifter vara skriftligen affattade samt, dereft icke annorlunda blifwit särskildt förefriswet, afse förhållandet, sådant det bejanns den 1 närmast före inspektionstillfället förslutne Juli. Stockholm af Kongl. Ecclesiastik-Departementet den

F. F. CARLSON.

Instruktion för Folkstole-inspektörer,

enligt Kongl. Maj:ts nådiga förordnande utfärdad af Chefen för Desz Ecclesiastik-Departement den 30 December 1863.

Folkstole-inspektör åligger att, inom det honom anvisade område, med noggrann uppmärksamhet följa folkundervisningens gång, personli-

gen besöka de inom sagde område befintliga, vare sig på statens eller skoldistriktens betofnad eller af enskilda personer inrättade folkskolor, inhemta kännedom om deras tillstånd och behof, samt derom afgifwa berättelse, dels efter hwarje års förlopp till vederbörande Domkapitel beträffande de skolor, som under året blifwit besökta, dels od i ett sammanhang efter trenne år till Kongl. Ecclesiastik-Departementet; och skall denna berättelse innehålla — förutom de uppgifter, som vederbörande skolstyrelser jemlikt Cirkulärbrefwet af denna dag böra meddela, och hwilka skola i berättelsen upptagas eller den samma bifogas, samt de ytterligare upplysningar, som Inspektören finner nämnde uppgifter påtälja eller i öfrigt wara af wigt — en fullständig och på sorgfällig undersökning grundad redogörelse i afseende å följande punkter, nemligen:

A. Beträffande hwarje distrikts skolwäsende i allmänhet:

- 1:o Om behörigen fastskildt reglemente för distriktets skolor finnes och de deri gifna föreskrifter noggrant iakttagas;
- 2:o Förhållandet mellan småskolan, der sådan blifwit inrättad, och den egentliga folkskolan med afseende å gränserna för hwarberas verksamhet; hwilka läroämnen, som i småskolan förekomma, samt till hwilket omfång undervisning i dem meddelas;
- 3:o Om någon eller några af distriktets examinerade folkskolelärare tidtals infinna sig i småskolorna för att anställa förhör och meddela nödiga råd och anvisningar;
- 4:o Om föreskrifterna i § 8 mom. 3 och § 9 mom. 2 af Nådiga Stadgan angående folkundervisningen behörigen iakttagas;
- 5:o Huruvida under ferierna, på bestämda tider eller efter sjeedd påhysning, lärjungarne samlas till förhör och erhålla hemlexor; samt om skolstyrelsen equar försild omsorg deråt, att de barn, som wid nämnda förhör eller wid de wanliga examina befunnits hafwa gjort alltför ringa framsteg, flitigt och ordentligt besöka skolan;
- 6:o Om den förhandenwarande anordningen af distriktets skolwäsende må anses tillfredsställande eller icke, och, i sednare fallet, hwilka förändringar deri, som äro af behofwet påfallande.

B. Beträffande hwarje försild skola:

- 1:o När inspektionen egt rum;
- 2:o Om skolans verksamhet är reglerad genom en bestämd läseordning, samt i sådant fall dennas beskaffenhet med afseende å lärotidens fördelning mellan de försilda läroämnena för hwarje dag i wekan;
- 3:o Antalet wid inspektionstillfället närwarande barn, som underwifats i hwart och ett af följande läro- och öfningsämnen: innanläsning, biblisk historia, katekes, skrifning, räkning, modersmälet, historia, geograf, naturlära, geometri och linearteckning, sång, gymnastik, militäröfningar; äfvensom huru långt de mest försigkomne bland nämnde lärjungar i hwarje läroämne hunnit; och om de wäl och grundligt inhemtat hwad de läst;
- 4:o Undervisningsmetoden i de försilda läroämnena;
- 5:o Skolans beskaffenhet i afseende å ordningens upprätthållande, med witsord tillika om läraren, beträffande så wäl hans sätt att warða barnens sedliga wäsen och försiändsutwäckling som äfwen hans ifigter och flidlighet att underwisa;

- 6:o Hvilka till skolan hörande anteckningsböcker, som af läraren föras, samt om de ega den uppfällning och den fullständighet, som må anses behöflig, hvarwid bör särskildt antecknas om inuansläsningen blifwit sorgfälligt inöfwd, och om, hvad religionsundervisningen angår, utanläsningen insträckt sig till hvad som för meddelandet af en grundlig undervisning verkligt varit nödigt;
- 7:o Om skolans undervisningsmateriel är för behöfwet tillräcklig, samt i godt och brukbart skick;
- 8:o Bestäffenheten af skolans lokal; om den är sund och rymlig samt ändamålsenligt inredd; om den hålles snygg och städad; på hvad sätt nödig luftwexling åstadkommes; om lokalen tillhör kommunen eller är för skolans räkning förhyrd;

Vörande Folkfcole-inspektören tillita, beträffande de brisfälligheter, hvilka i afseende å såväl distriktets skolwäsende i det hela som de särskilda skolorna blifwit anmärkta, samt de ändringar och förbättringar, hvilka besunnits nödiga, dels muntligen meddela skolstyrelsen eller dess ordförande äfwen som vederbörande lärare och lärarinnor, hvad Inspektören finner kunna lända till upplysning och ledning, dels och inom trenne månader efter inspektions-förrättningen tillända skolstyrelsen skriftlig promemoria i ämnet; hvarjemte, der sådana förhållanden förekommit, hvilka fordra stundom rättelse, anmälan derom ofördröjligen bör göras hos vederbörande Domkapitel.

E.

Särskilda författningar

för

1) Stockholms stad.

Kongl. Maj:ts

nådiga Stadsfästelse-resolution uppå ett utaf särskilde, till följd af Kongl. Maj:ts under den 15 April 1859 gifna befallning utsedde, Kommitterade uppgjordt förslag till **Stadga** angående **Folkundervisningen i Stockholms Stad**, hvilket förslag, sedan stadens Territorial-förhållningar, Folkfcole-styrelser, Soctenstämme-nämnd och Consistorium blifwit, enligt nådig föreskrift, deröfwer hörde och yttranden afgifwit, Sver-Ståthållare-Embetet, jemte dessa yttranden samt eget utlåtande af den 9 innevarande månad, i underdånighet öfwerlemnadt; Gifwen Stockholms Slott den 27 September 1861.

Kongl. Maj:rt har detta förslag, med de i anledning deraf gjorda framställningar, i nådigt öfwerwägande tagit, och will härmed hafwa det samma i nåder stadfäst till följande lydelse:

§ 1.

Folkffolewäsendet i Stockholms stad, hwilket utgör en detta samhällens gemensamma angelägenhet, ombesörjes dels af en för samtliga folkffolorna derstädes tillsatt Sfwerstyrelse, dels af åtta särftilda Skolstyrelser, en för hwardera af stadens Territorial-församlingar.

§ 2.

Wom. 1. Sfwerstyrelsen utgöres af en Ordförande samt af elswa Ledamöter, nemligen en af Stockholms Stads Conffistorium, en af Stockholms Stads Nämnd, en af hwarje församlings Skolstyrelse, och en af Sfwerstyrelsen, företrädeswis ibland hufwudstadens läkare, wald ledamot. Sfwerstyrelsen wäljer sjelf sin Ordförande. Warder någon af Sfwerstyrelsens ledamöter dertill utsedd, inwälses i hans ställe och i enahanda ordning, hwari han blifwit till ledamot i Sfwerstyrelsen infallad, annan ledamot.

Ledamöterna utses för ett år, men kunna åter inwälsas.

Wom. 2. Sfwerstyrelsen sammanträder på ordförandens kallelse en gång i månaden, eller oftare, om göromålen det påfalla.

Wom. 3. För besluts fattande fordras, att minst fem ledamöter äro närwarande. Yppas stilsjaktiga meningar, gälla de flesta rösterna, och, om dessa utfalla lika, den mening, som af ordföranden biträdes.

§ 3.

Sfwerstyrelsen, hwars pligt är att genom ändamålsenliga anordningar och med användande af alla de medel, som, enligt denna Stadga, stå den till buds, bereda en god folkunderwisning, utöfwar högsta uppsigten öfwer och ledningen af hufwudstadens folkffolewäsende.

S sådant afseende åligger Sfwerstyrelsen hufwudsakligen:

a) att förordna om skolåldern; om de underwisningsfätt och den läsordning, som böra följäs; om de läroböcker och de underwisningsmedel, hwilka böra begagnas; om dagarne för skolterminernas början och slut samt för examina, och om hwad mera som med underwisningen och disciplinen i folkffolorna eger gemenskap, i enlighet med de närmare bestämmelser, hwilka här nedan förekomma;

b) att uppgöra och till esterrättelse fastställa formulär för de matriflar, journaler och öfriga anteckningar, som i folkffolorna böra föras;

c) att, under iakttagande af hvad rörande kompetens till folkskolelärarebefattning i allmänhet finnes stadgadt, antaga lärare och lärarinnor i folkskolorna, sedan ansökingar dertill, åtsända af wederbörande församlings skolstyrelses förord för en ibland de sökande, till Szwerstyrelsen inkommit, börande Szwerstyrelsen, dereft ingen af de sökande befinnes antaglig, sådant församlingens skolstyrelse tillkännagifwa, för utsättande af ny ansökningstid till den lediga tjensten; att wid inträffande ledighet af lärarebefattning förordna om vikarie; samt att, i händelse någon lärare eller lärarinna skulle befinnas ofskicklig till förrättande af sin tjenst, eller ådagalägga sådant uppförande, att han eller hon ej bör wid tjensten bibehållas, den felaktige, efter föregången, i Szwerstyrelsens protokoll intagen, men fruktlös befunnen warning, och sedan wederbörande skolstyrelses yttrande blifwit inhämtadt, från tjensten och dermed förenade lön skilja;

d) att hafwa det allmänna inseendet öfwer de inom församlingarne befintliga skol-lokaler, samt tillse att desamma, i den mån sig göra låter, warda ändamålsenligt inrättade och ordnade både hwad utrymme och inredning beträffar; äfvensom att pröfwa och godkänna förslag till nybyggnad eller ombyggnad af dylika lokaler, så widt fråga är om sådana anordningar, af hvilka undervisningen, ordningen och sanitära förhållanden inom skolan kunna wara beroende;

e) att föranskalta om anskaffande af den för skolundervisningen nödiga materiel;

f) att af de för folkskolorna inom hufwudstaden gemensamt anslagna och enligt § 10 till Szwerstyrelsen ingående medel utbetala till församlingarnes skolstyrelser de för de sårskilda skolorna erforderliga anslag; och

g) att årligen till Kongl. Maj:t afgifwa berättelse om folkskolornas verksamhet under föregående året, hwilken berättelse genom Szwerstyrelsens försorg till trycket besordras.

§ 4.

Till sitt biträde eger Szwerstyrelsen antaga en Skolinspektör, hwilken med de sårskilda åligganden, som af Szwerstyrelsen i utfärdad instruktion för honom bestämmas, har att flitigt inspektera folkskolorna och, på grund af noggrann kännedom om deras tillstånd och verksamhet, hos Szwerstyrelsen förelä nödiga åtgärder till undervisningens fullkomnande och behöriga gång, samt att hos Szwerstyrelsen föredraga alla med

undervisningen och ordningen inom skolorna gemenskap egande ärenden, med rättighet för honom att i Öfverstyrelsens öfverläggningar derom deltaga.

Skol-inspektör, wid hwilkens antagande Öfverstyrelsen har att utseflutande afse nit, sakkänedom och lärareförmåga, tillsettes första gången för tre år, och sedermera årligen.

§ 5.

Skolstyrelsen i hvarje församling består af Kyrkoherden eller den prestman, hwilken hans ställe företräder, såsom ordförande, samt af ledamöter, hwilka församlingen, till det antal densamma sjelf bestämmer, ibland sina medlemmar på allmän sockenstämma årligen utser, hwarwid de afgående kunna omwälfas.

Församlings skolstyrelse åligger:

a) att af de under dess förvaltning ställda dispositioner och testamentsanslag, hwilka aldrig må rubbas eller från sina ändamål dragas, samt andra tillflytande inkomster, jemte de tillskottsbelopp, som från Öfverstyrelsen erhållas, bestrida de för skolorna erforderliga utgifter;

b) att, då lärare eller lärarinna i folkskola skall tillsättas, låta genom officiella tidningarne tre gånger kungöra ledigheten, med föreläggande för de sökande att inom sextio dagar ifrån ledighetens första kungörande sina ansökningar till skolstyrelsen ingifwa, hwarefter handlingarne, med styrelsens förord för en ibland de sökande, till Öfverstyrelsen insändas;

c) att hafwa wård om skol-lokalerna med tillhörigheter;

d) att, jemte församlingens ordningsmän, tillse att skolgång ej försummas; och

e) att för öfrigt med omsorgsfull uppmärksamhet följa skolans gång och öfwerwaka dess angelägenheter, samt hos Öfverstyrelsen anmäla sådana förhållanden, i hwilka rättelse icke genom skolstyrelsens egen åtgärd kan beredas.

Särskildt tillhör det skolstyrelsens ordförande att sorgfälligt wårda sig om religions-undervisningen i folkskolorna, ja att denna må blifwa så leswande och wälsignelsebringande som möjligt.

§ 6

Hvarje församling åligger att på sin enskilda bekostnad, efter de grunder, om hwilka församlingens medlemmar öfwerenskomma, anställa och underhålla tjenliga lokaler för sina

folkskolor; och gäller härvid till iakttagande hwad i § 3, litt. d, rörande nybyggnad eller ombyggnad af dylika lokaler finnes föreskrifwet.

§ 7.

Enligt den ordning, som utaf Öfverstyrelsen, på grund af § 3, litt. a, uppgöres, skall i folkskola undervisning meddelas uti följande läroämnen, nemligen: Innanläsning, Kristendomskunskap och Biblisk Historia, Rätt- och Wälstrifning, Swenskt Språklära, Fysisk och Politisk Geografi, Söderneslandets Historia och hufvuddragen af Allmänna Historien, Målnskonst, Geometri, Linearteckning samt Naturlära, afwenjom uti kyrkofång och Gymnastik.

§ 8.

Not. 1. Alla i skolåldern warande barn böra i skolan sig inställa, med undantag endast af dem, som blifwit utaf föräldrar eller målsmän anmälda att undervisas hemma, eller wid något offentligt lärowerk, eller i någon, på sätt här nedan stadgas, med wederbörlig tillåtelse inrättad enskild skola; börande dock ordentlig skolgång åläggas de barn, som i hemmet åtnjuta undervisning, derest det skulle finnas att densamma i noggrannhet och omfattning ej någorlunda motsvarar den som i skolan meddelas.

Not. 2. De barn, hwilka, i följd af föräldrars eller målsmäns fattigdom, sakna kläder eller uppehälle för att kunna skolan bewista, böra genom fattigwården härutinnan understödas. Svarje husbonde skall tillse, att hans tjenstehjons eller underhafwandes barn icke blifwa lemnade utan skolundervisning.

Not. 3. I händelse föräldrar eller målsmän skulle tredskas att efterkomma de föreskrifter, hwilka i afseende på barnens skolgångsstyldighet blifwit meddelade, skola de tredskande undergå warningar af ordföranden i wederbörande församlings skolestyrelse enskildt, och, der sådant ej haft ålyftad werkan, inför skolestyrelsen. Om dessa warningar förblifwa fruktlösa, må barnen kunna ifrån föräldrarne eller målsmännen stillas och till wårdande åt andra personer öfwerlemnas, samt kostnaden för barnens underhåll i laga ordning hos föräldrarne eller målsmännen utmätas.

§ 9.

Nom. 1. Vill någon inrätta enskild skola, göre derom anmälan hos Sfwerstyrelsen, hwilken icke eger att förwägra skolans inrättande, så framt personen är wälfredad och befinnes ega den sckicklighet, som för underwisingens meddelande erfordras; dock bör hwarje dylik skola, så widt densamma är med folkskola närmast jemförlig, hwad underwising och ordning angår stå under Sfwerstyrelsens inseende.

Nom. 2. Skolor, hwilka, till följd af enskildas donationer, äro eller framdeles kunna blifwa inrättade af den bestafsenhet, som i föregående moment omförmåles, ware äfwen under Sfwerstyrelsens inseende; dock må ej någon rubbning ega rum i de wilkor, som wid deras stiftelse äro förefrisna; Sfwerstyrelsen obetaget att i afseende på dessa skolors inrättning eller förwaltning widtaga sådana emot stiftarens bestämde förefrist icke stridande jemförliga eller förändringar, hwilka kunna pröfwas lämpliga för underwisingens ändamålsenliga ordnande.

Nom. 3. Från de, jemlikt denna §, under Sfwerstyrelsens inseende ställda skolor böra årligen uppgifter till Sfwerstyrelsen aflemnas, i enlighet med de närmare bestämmelser, som af Sfwerstyrelsen meddelas.

§ 10.

Förutom den till folkunderwisingens befrämjande påbjudna allmänna afgift, hwilken hittills till Stads-Nämnden ingått, men hädanefter kommer att till Sfwerstyrelsen aflemnas, skola till Sfwerstyrelsens disposition ställas de medel, som för folkskolewäsendets ordnande och upprätthållande erfordras, och genom uttärering hos hufwudstadens inwånare böra anskaffas. Summan häraf, jemte grunderna för densammes utgörande, bestämmes för hwarje år, på Sfwerstyrelsens förslag och sedan församlingarne deröfwer sig yttrat, af Sockenstämme-Nämnden, hwilken jemwäl på Sfwerstyrelsens förslag och efter församlingarnes hörande bestämmer så wäl skol-inspektors som lärares och lärarinnors aflöning och öfriga förmåner.

§ 11.

Då lärare eller lärarinna, som sin tjenst oförwiltigt förstått, genom ålderdom eller sjuklighet är urståndsatt att densamma ytterligare bestrida och af sådan orsak måste entledigas, må på församlingarna och Sockenstämme-Nämnden beto att,

uppå Sfwerstyrelsens förslag, efter sig företeende omständigheter tillägga den afgående hela lönen eller någon del deraf såsom pension.

§ 12.

Mom. 1. Församlingarnes skolestyrelsers samt Sfwerstyrelsens räkenskaper för hwarje kalender-år skola wara afslutade, för att till revision kunna öfwerlemnas, Skolestyrelsernas senast den 1 Mars och Sfwerstyrelsens senast den 1 April påföljande året.

Mom. 2. Till granskning af hwarje församlings skolestyrelses räkenskaper och förvaltning utses årligen på allmän sockenstämma tre revisorer. Skulle, genom sjukdom eller andra hinder, en af revisorererna sakna tillfälle att i granskningen delta, må sådant icke hindra densammes fortgång.

Mom. 3. Granskningen af Sfwerstyrelsens räkenskaper och förvaltning verkställles årligen af åtta ibland förenämnde revisorer sålunda, att de tre revisorererna för hwarje församling inom sig utse en till förrättande af berörda granskning.

Mom. 4. Efter fullbordad granskning afgifwas berättelser deröfwer, af församlingarnes skolestyrelsers revisorer inom den 1 Maj och af Sfwerstyrelsens revisorer inom den 1 Juli; skolanse samtliga berättelserna insändas till Sockenstämmanämnden, som eger att antingen lemna wederbörande decharge eller widtaga den åtgärd, hwartill omständigheterna kunna föranleda.

§ 13.

Bejwår emot Sfwerstyrelsens beslut kunna hos Kongl. Maj:t uti Des Ecclesiastik-Departement i underdanighet ansökas inom samma tid, som för klagan öfwer Stockholms Stads Consistorii beslut finnes föreskrifwen; kommande dock utan hinder deraf det öfwerlagade beslutet att emellertid gå i verkställighet.

Gwillet wederbörande till underdanig esterrättelse länders. År och dag som ofwan.

C A R L.

C. J. THYSELIUS.

2) Göteborgs stad.

Kongl. Maj:ts

nådiga Stadsfästelse-Resolution uppå ett af Göteborgs Stads innewånare wid Allmän Rådshuga den 23 sifflidne Oktober antaget och af Stadens Magistrat, uti underdånig skrifvelse den 3 derpå följande November, öfwerlemnadt förslag till förändradt ordnande af folkskolewäsendet derstädes; i hwilket förslag ej mindre Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Göteborgs och Bohus län, wid handlingarnas infärande, än äfwen Consistorium i Göteborg, uti inforbradt utlåtande af den 25 siftnämnde månad, i underdånighet tillstyrkt nådigt bifall. Gifwen Stockholms Slott den 11 December 1857.

Kongl. Maj:rt har detta ärende uti nådigt öfwerwägande tagit; och will å berörde förslag härigenom hafwa meddelat Nådig stadsfästelse till följande lydelse:

1:o. Göteborgs Stads folkskolewäsende är en detta samhälles gemensamma angelägenhet, oberoende af den kyrkliga församlings-indelningen.

2:o. Kostnaderna för folkskolewäsendets ordnande och upprätthållande bestridas, så widt de genom allmän lag för detta ändamål tillförsäkrade inkomster icke dertill förflå, utaf medel, som af Stadens innewånare på Allmän Rådshuga anwisas, i lifhet med omkostnaderna för Stadens fattigwård.

3:o. För att öfwer Stadens folkskolewäsende hafwa högsta uppsigten och i afseende derpå utöfwa all den makt, som gällande förättningar gifwa församling och dess skolstyrelse, tilljättes en Allmän folkskolestyrelse, som utgöres af Stadens Pastorer samt minst iju på Allmän Rådshuga walda medlemmar.

4:o. Allmänna folkskolestyrelsen eger att använda för folkundervisningen anslagna medel till behöfliga skolors upprättande och widmatthållande samt dermed beslägtade ändamål; tillsätta och i laga ordning affreda lärare och andra, som med folkskolewäsendet hafwa någon befattning; äfwen som att, i afseende på enskilda skolor inom Stadens område, utöfwa den makt, som Kongl. Stadgan angående folkundervisningen, särskildt i § 12, lemnar Församling och dess Skolstyrelse.

5:o. Allmänna folkskolestyrelsen ware skyldig att, i enlighet med af Consistorium godkändt Reglemente, använda alla de medel, som enligt föregående mom. stå den till buds,

för att genom skolväsendets planmäßiga och ändamålsenliga anordning bereda en god folkundervisning, personligen utöfva en wakkam uppgift öfwer allmänna och enskilda skolor, ansvara för inkomsternas riktiga användande, till revisorerne aflemna berättelse öfwer folkskolewäsendet för året, samt till Stadens innewanare i god tid inkomma med uppgift om behöfliga medel för det derpå följande året, och med förslag till Skolstyrelsens medlemmar för samma år.

6:o. Skolstyrelsen eger att mot påhånade arvode antaga en Skol-Inspektör, som i första rummet verkställer Skolstyrelsens beslut och till densamma inkommer med förslag till behöfliga åtgärders widtagande; och bör Skolstyrelsen wid Inspektörs tillfättande utslutande afse nit, sakkännedom och lärareförmåga.

7:o. Staden och dess område indelas af Skolstyrelsen i jemäre distrikter eller rotar. För hwarje rote utses af Skolstyrelsen en Tillsyningsman, hvars åliggande blifwer att noggrant tillse, det alla barn inom roten erhålla undervisning, i allmänna läroanstalter, i enskilda, af styrelsen godkända skolor, eller i hemmen.

8:o. Wid samma tillfälle, då wal sker af Skolstyrelsens medlemmar för kommande året, utses af Stadens innewanare på Allmän Rådstuga tre Revisorer för granskning af samma års räkenskaper och förvaltning. Då denna granskning är verkställd, afgifwes berättelse derom till Magistraten, hwar efter Stadens innewanare på Allmän Rådstuga besluta om decharge åt förflutna årets Skolstyrelse.

9:o. Fyllda tertio år eller innehafwande af tre kommunala befattningar ware skäl till befrielse från ledamotskap i Allmänna Skolstyrelsen, afwensom från befattning såsom Tillsyningsman eller Revisor.

Hvilket wederbörande till underdånig esterrättelse länder.
Datum ut supra.

Under Hans Maj:ts

Min Allernådigste Konungs och Herres hjusdom:

C A R L.

(L. S.)

L. A. ANJOU.

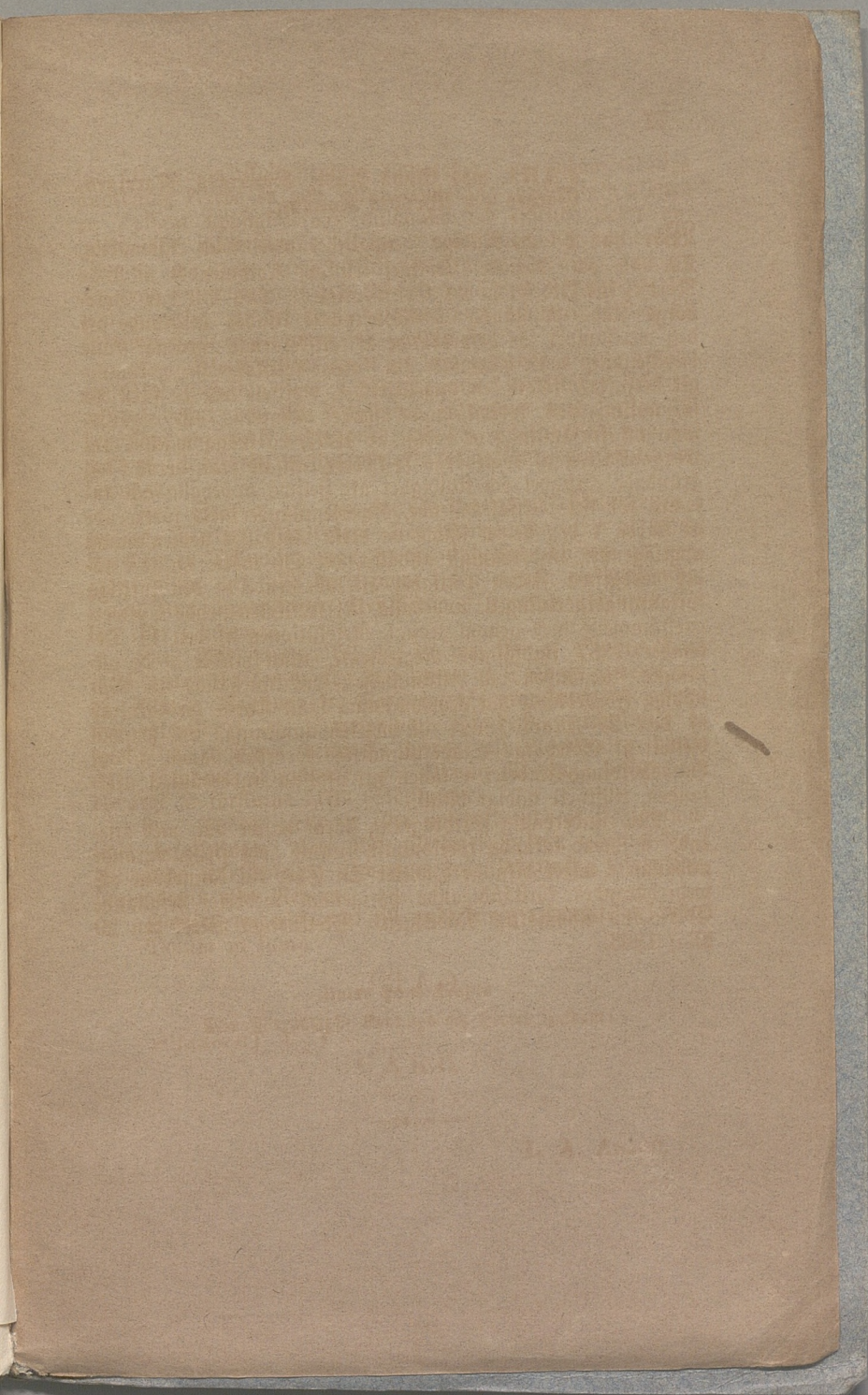
**CARL med Guds Nåde, Sveriges, Norriges,
Göthes och Wendes Konung.**

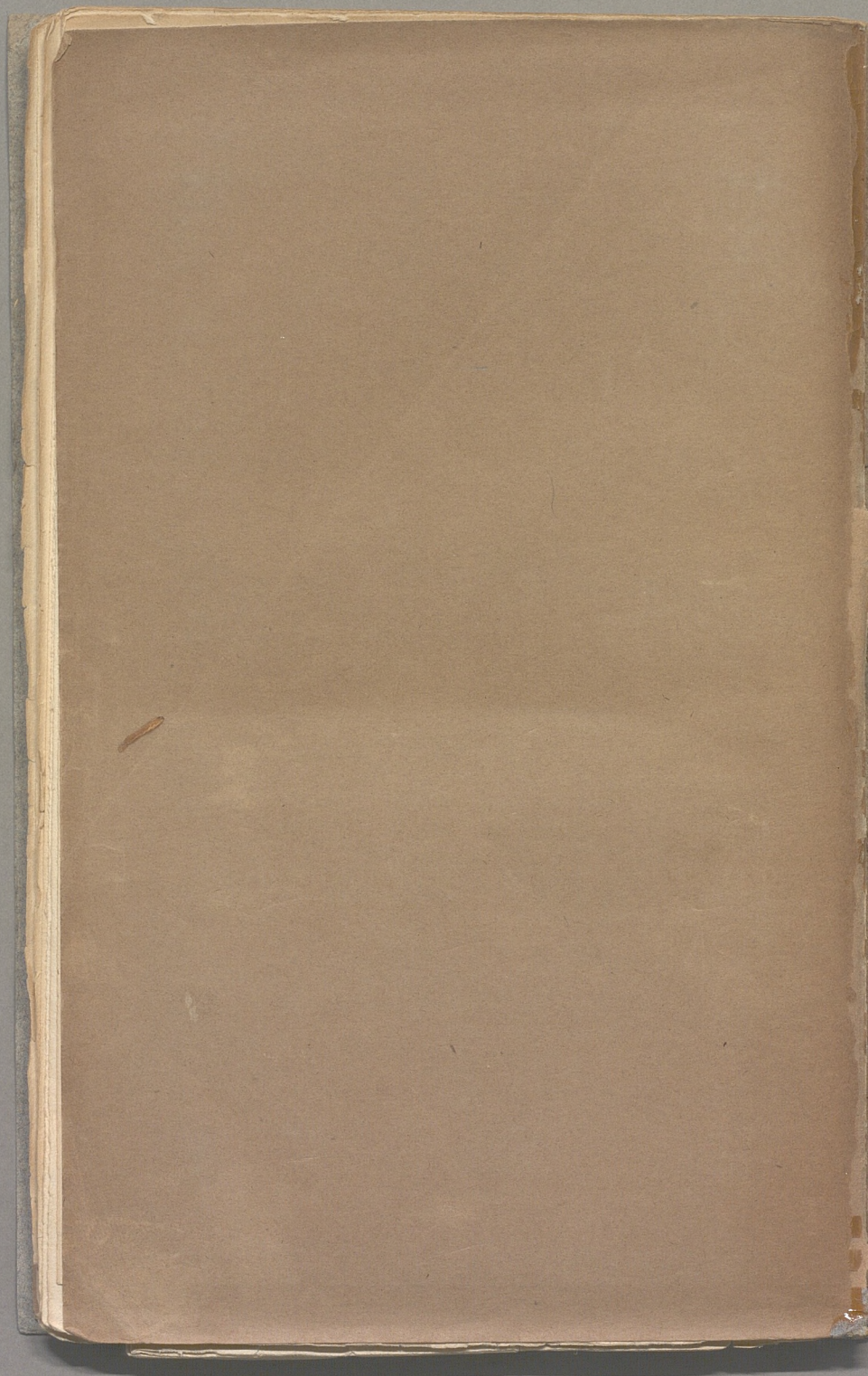
Vår ynnest och Nådiga benågenhet med Gud Allsmåttig, Troman och Tjenare, Doktor, Biskop, Kommendör af Vår Nordstjerne-Orden; så ock Consistoriales! Hos Dj har Göteborgs stads Allmänna Folkskolestyrelse, under anförande att deß werksamhet för befordrande af folkskolornas ändamål skulle i wäsentlig mån hämmas, om stadens folkskolewäsende komme att betraktas såsom en angelägenhet, hwilken wid de sårffilda församlingarnas kyrkostämmor skulle diskuteras och afgöras, samt att församlingarne redan år 1857, då fråga wäcktes om reorganisation af Göteborgs folkskolor, afstått från deras i lag grundade rättighet och skyldighet att sjelfwa uppehålla och answara för sitt folkskolewäsende, öfwerlemnande detta förtroende åt staden i deß helhet såsom en detta samhälles gemensamma angelägenhet, underdånigst anhållit, det Dj måtte rådas i nåder medgifwa staden rättighet att, oberoende af den kyrkliga församlingsindelningen, uppehålla sitt folkskolewäsende i öfwerensstämmelse med genom Kongl. Resolutionen af den 11 December 1857 stadfästade Reglemente, utan hinder af de allmänna stadganden och bestämmelser, som innehållas uti Vår nådiga Förordning om Kyrkostämma samt Kyrko- och Skolråd af den 21 Mars 1862; till hwilken ansöfning, som jemwäl blifwit af Göteborgs Stadsfullmäktige förordad, såwål S, som Landshöfdinge-Embetet i länet, uti afgifna underdåniga utlåtanden, tillstyrkt nådigt bifall.

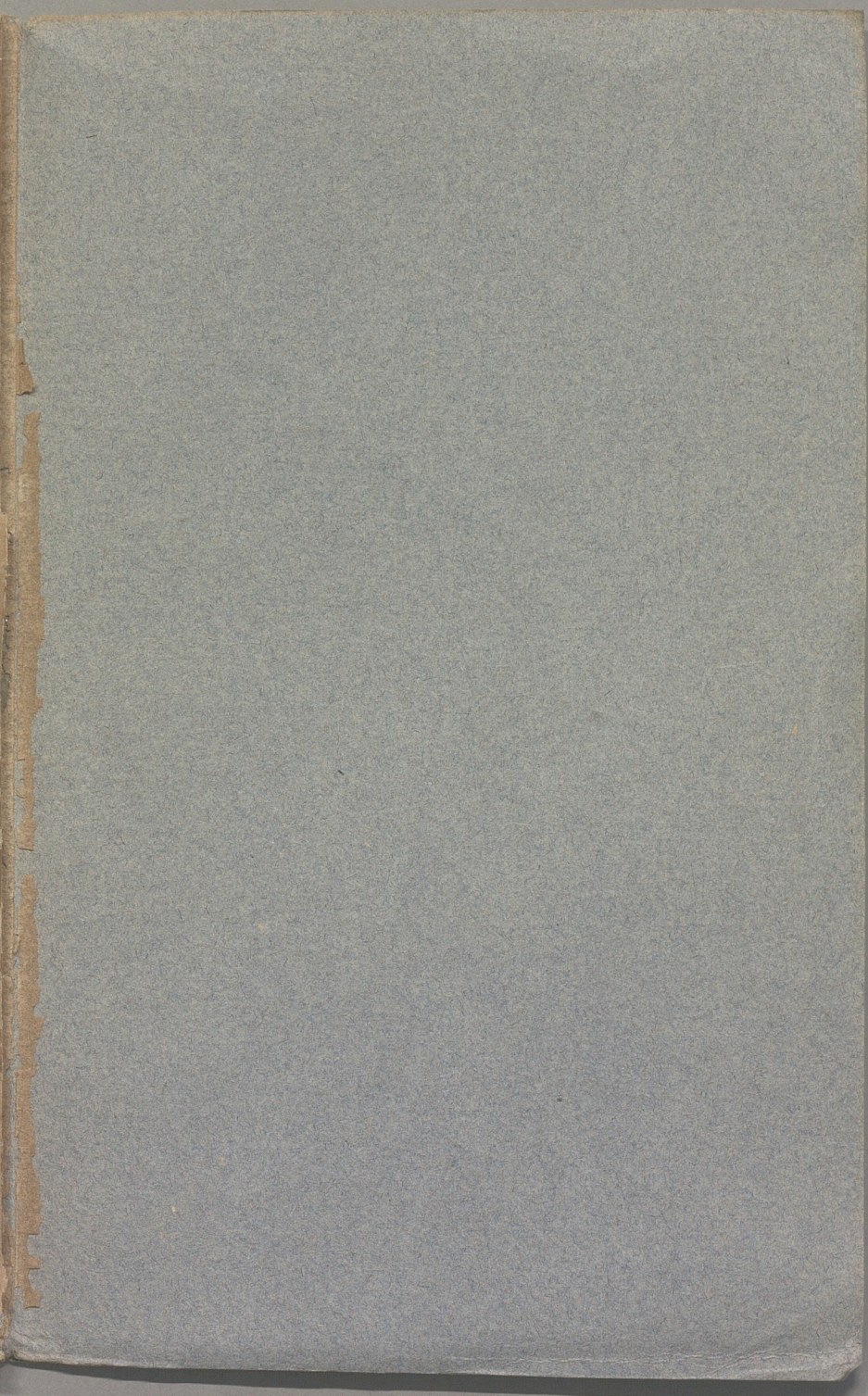
Wid underdånig föredragning häraf hafwe Wi, med afseende å hwad sålunda förekommit, funnit godt ifrågawarande anhållan i nåder bifalla; Hwilket Wi Eder till kändedom och wederbörandes förståndigande härigenom meddele, befällande Eder Gud Allsmåttig Nådeligen. Stockholms Slott den 29 Maj 1863.

C A R L.

C. J. THYSELIUS.

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 723 558

www.books2ebooks.eu